

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A
REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**KRAJNĚ PRAVICOVÉ STRANY A Hnutí V ČESKÉ
REPUBLICCE**

AUTOR PRÁCE: Jaroslav Rendl

STUDIJNÍ OBOR: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

FORMA STUDIA: kombinovaná

VEDOUcí PRÁCE: . doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

KATEDRA: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....
vlastnoruční podpis autora bakalářské práce

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Dr. Štefanovi Danicsovi, Ph.D, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

RENDL, J. *Krajně pravicové strany a hnutí v České republice : bakalářská práce.* České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s. 2011. 62 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Klíčová slova: fašismus, neonacismus, krajně pravicové strany, Dělnická strana, Dělnická strana sociální spravedlnosti.

První kapitola bakalářské práce mapuje ideová východiska pravicových extremistů v podobě italské a německé tradice. Dále je zde analyzován vzestup národních socialistů v Německu, zejména jejich způsob získání politické moci. První část práce hodnotí neonacistické tendence v prvorepublikovém Československu. Jsou zde analyzována devadesátá léta v Československu, později v České republice v oblasti nacionalistických hnutí a stran. Druhá kapitola se zabývá vzestupem a pádem Dělnické strany, a jejím následným přerodem v Dělnickou stranu sociální spravedlnosti. V poslední kapitole práce jsou navrženy opatření pro Policii ČR v boji s extremisty. Práce na závěr předkládá možnosti pro zákonný postih extremistických projevů.

ABSTRACT

RENDL, J. *Far right parties and movements in the Czech Republic: bachelor closing work*. České Budějovice: European and Regional Studies University Bachelor's work manager: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Key words: fascism, neo – Nazism, far right parties, Workers' Party, Workers' Party of the Social Justice.

The first chapter of the bachelor work points out ideological resources of the neo – Nacis, which have roots in the traditions of the Italian fascism. The rise of National Socialists in Germany is analyzed further, especially their methods of acquirement of the political power. The neo – Nacism trends in Czechoslovakia during the time between First and Second World War are assessed in the first part of the bachelor work. There are analyzed nationalist movements and parties in Czechoslovakia (later in Czech Republic) during the period from 1990 to 2000 year too. The second chapter is engaged in rise and fall of the Workers' Party and in their later transformation to Workers' Party of the Social Justice. The measures for fight against extremism for the Police of the Czech Republic are proposed in the last chapter. The close of the bachelor work put the possibilities of legal recourse of the extremist movements and the radical groups.

OBSAH

ÚVOD.....	7
1. CÍL A METODIKA PRÁCE.....	8
2. VYMEZENÍ IDEOVÝCH VÝCHODISEK NEOFAŠISTŮ A NEONACISTŮ.....	10
2.1 Italská tradice fašismu.....	10
2.2 Nacionální socialismus v nacistickém Německu.....	11
2.3 Ideová východiska neonacistů a neofašistů v ČR.....	14
2.3.1. První republika.....	14
2.3.2. Devadesátá léta.....	14
2.3.3. Historie Skinheads.....	19
2.3.4. Nové trendy v neonacistických hnutích.....	22
3. PROGRAMOVÁ ANALÝZA VYBRANÝCH EXTRÉMNĚ PRAVICOVÝCH SUBJEKTŮ V ČR.....	25
3.1 Vznik a zánik Dělnické strany.....	25
3.2 Dělnická mládež a její program.....	32
3.3 Dělnická strana sociální spravedlnosti.....	36
4. OPATŘENÍ PROTI ULTRAPRAVICI ZE STRANY DEMOKRATICKÉHO STÁTU.....	46
4. 1 Možnosti postihu projevů krajní pravice v ČR.....	46
4. 2 Opatření PČR v boji proti pravicovému extremismu.....	47
ZÁVĚR.....	50
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	51
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	53
PŘÍLOHY.....	54

ÚVOD

Krajně pravicové strany a hnutí v České republice byly vždy po určité období aktuálním tématem nejrůznějších prací a článků. Po událostech v severních Čechách, a po zrušení Dělnické strany a následnému přerodu v Dělnickou stranu sociální spravedlnosti, je aktuálnost tohoto tématu velmi vysoká. Důvodem výběru tohoto tématu je působení autora v bezpečnostních složkách našeho státu. Dalším impulsem k napsání práce byla nutnost popsat nejen současnost, ale historii těchto krajně pravicových hnutí. Krajně pravicové hnutí totiž velmi rády používají symboliku, která je většinou převzatá. A také často na veřejnosti vystupují populisticky, aby získaly podporu širší veřejnosti.

První kapitola této bakalářské práce se zabývá vymezením východisek fašismu, konkrétně vývojem tohoto hnutí na Apeninském poloostrově. Tyto fašistické tendence se také projevovaly v prvorepublikovém Československu, kde však byly záležitostí okrajových hnutí, které neměly v prvopočátcích nijak velkou podporu obyvatel. Jejich rozkvět způsobila až 2. světová válka a potřeba nacistického Německa najít v Čechách a na Moravě spolehlivé „spojence“. V další části práce jsou rozebrána devadesátá léta českého neonacismu. Jsou zde popsána konkrétní hnutí, která později tvořila členský základ nynějších krajně pravicových politických stran. Všechny tyto historické zkušenosti poukazují na to, že podceňovat krajní pravici se nevyplácí. Zajímavá je například spojitost se začátkem neonacismu v předválečném Německu, kde získání politické moci předcházelo boj v ulicích. Tyto pouliční pŕtky si osvojily i české ultrapravicové strany a hnutí, která pod záminkou sociálních problémů a řešení kriminality pořádají různé manifestace a demonstrace, které se mnohdy zvrhnou v pouliční boj. Opatření Policie ČR v boji s pravicovým extremismem musí vycházet z platných zákonů, tudíž příkladem může být zrušení Dělnické strany v roce 2010 Nejvyšším správním soudem v Brně. Hlavními důkazy u soudu byla propojenost Dělnické strany s neonacisty, používání symboliky, která navazuje na nacistické Německo a vyvolávání rasistické nesnášenlivosti. Závěrečná kapitola této bakalářské práce se snaží ukázat na to, že Dělnická strana sociální spravedlnosti navazuje prakticky ve všem na svou předchůdkyni – Dělnickou stranu.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je popis situace současné krajní pravice v České republice a navržení možných opatření k jejímu postihu a eliminaci, včetně přijmutí preventivních opatření.

V práci jsou použity jak literární, tak elektronické zdroje. Elektronické média (webové stránky) ukazují zejména na aktuální propojenost neonacistické scény, tj. osobní angažovanost jednotlivých osob kandidujících za politické strany v nacionalistických hnutích. Například jsou v práci použity informace ze serveru antifa.cz, který monitoruje dění na extrémní pravici. Jedním z dílčích cílů této práce je ukázat personální propojenost legálně působících stran s neonacistickými subjekty.

Dalším cílem je ukázat návaznost programu Dělnické strany sociální spravedlnosti (DSSS) na program zakázané Dělnické strany. Například podobnost volebních slibů je evidentní. Bez opomenutí nezůstane také líheň DSSS – Dělnická mládež, včetně jejího programu a představitelů.

Tištěné zdroje jsou důležité především v definici a popisu extremistických hnutí. Týkají se jejich aktivit v česko-německém pohraničí (Nebezpečné známosti), kriminologické pojetí radikalismu (Extremismu – hrozba demokracie), terminologie a definice (Současný politický extremismus a radikalismus), či citace politologů a odborníků (Neonacismus a extremismus). Tyto literární zdroje mají za cíl ukázat, že Dělnická strana sociální spravedlnosti si propůjčuje symboliku a hesla od již zaniklých zahraničních extremistických pravicových hnutí a stran.

Důležitým bodem při zpracování práce byla také diskuse s pracovníky Policie ČR, kteří se zabývají danou problematikou boje s extremismem. Informace a různé poznatky byly také využity od strážníků Městské policie a lidí, kteří mají k této problematice blízko.

V další fázi byla metodicky vytvářena informační báze ke zpracovanému tématu. Odborné časopisy, články, citace uznávaných osobností, sledování internetových zdrojů

a vytipování vhodných knih ke zvolenému tématu, to vše bylo součástí sběru informací pro sepsání této bakalářské práce.

Završením bylo zkompletování všech materiálů a poznatků, zpracování konkrétního časového harmonogramu a organizační zabezpečení celého projektu bakalářské práce.

2 Vymezení ideových východisek neonacistů a neofašistů

2.1 Italská tradice fašismu

Fašismus vznikl v okruhu nacionalistických odpůrců liberalismu i tradičního socialismu, nespokojených se zisky Itálie z války po boku vítězné Dohody. Byl založen na negaci existujícího politického systému a směsici idejí s důrazem na obnovu „velikosti Itálie“ a militantní „akci“, směřující k novému celonárodnímu společenství. Po 1. světové válce vznikaly Bojové italské svazy (italsky fascio – založeny v březnu 1919.) Fašismus jako ideologie od dvacátých let minulého století pronikal do hnutí a italských vlád, které podporovaly protidemokratické a protikomunistické tendence. Italský fašismus vycházel z nacionalismu a rasismu se zaměřením na negaci marxistického socialismu. Stát byl chápán jako nejvyšší hodnota, tj. morální, hospodářská a politická. Řízení bylo založeno na vůdcovském principu a diktatuře jedné politické strany. Fašismus se stal ve 20. století všeobecně rozšířeným jevem (Německo, Itálie, Rumunsko, Bulharsko, Maďarsko, Slovensko aj). Fašistická hnutí vznikala také v mnohých demokratických zemích, zejména v důsledku hospodářských a politických krizí.

V roce 1943 italský vůdce Benito Mussolini¹ dal podnět ke vzniku tzv. **Veronské charty**, která byla tvořena 18 body, které vyjadřovaly antikapitalistické tendence fašismu. Charta v sobě nesla program přerozdělování půdy a omezení soukromého vlastnictví. Na tento dokument po konci druhé světové války navázalo **Italské sociální hnutí** (Movimento sociale Italiano), které se částečně snažilo prosazovat sociální verzi fašismu. Tato politická strana se ale především stala v roce svého vzniku, tj. 1946, útočištěm pro poražené fašisty, kteří se nechtěli vzdát svého přesvědčení, a později také pro nově vznikající neofašistické skupiny.²

Poválečná pozice neofašistů však zůstávala dlouhou dobu nevýznamná a jako politická síla zůstávali neofašisté izolovaní. Hlavní agendou v době, kdy v Itálii sílily dělnické boje a nacházela se zde nejsilnější evropská komunistická strana, se stal

¹ GREGOROVÍČ, M. *Kapitoly o českém fašismu*. Praha, 1995. s. 24.

² MRTVOLA. *Ideologie třetí cest, .italský fašismus*. [online]. 2009. [cit. 2011-10-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.punk.cz/index.asp?menu=&record=9297>> .

antikomunismus. Některé neofašistické skupiny ve jménu hesla „abychom zjednali pořádek, musíme nejdřív přinést chaos“ se podílely na teroristických útocích, nebo alespoň napadaly dělnické radikály.

I přes silné antikomunistické postoje si **Italské sociální hnutí** drželo rétoriku antiimperialismu a antiamerikanismu, který je vyjádřen slovy oblíbeného tradicionalistického teoretika **Juliusa Evoly**. Evola především kritizuje materialismus, individualismu a odcizení v americké společnosti. Paralelně v té době krystalizuje politický směr tzv. **Třetí cesty (Terza Posizione)** který za svůj slogan přijme jasné sdělení: „*Ani rudá fronta, ani reakcionismus*“. Právě **Terza Posizione** jako jedna z mála neofašistických skupin trvala na tom, že musí opustit militantní ghetto a zapojit se do reálných sociálních bojů. Ve straně tak vzniklo napětí mezi sociálnější, protistátní frakcí a pragmatictější skupinou, která stále považovala institucionální politiku za nejlepší způsob boje. Strana se pak v roce 1995 rozpadla a byla nahrazena **Národní aliancí** (Alleanza Nazionale).

2.2 Nacionální socialismus v nacistickém Německu

Nacionální socialismus byl v Německu reprezentován především Národně socialistickou německou dělnickou stranou (NSDAP)³, která vznikla 24. února 1920 přejmenováním Německé dělnické strany (DAP), kterou založili Anton Drexler a Karel Harrer v roce 1919 v Mnichově. Její členové se nazývali nacisté (spojení slov **nacionální socialisté**). Strana používala ve svých prohlášeních šovinismus, antisemitismus, rasismus a demagogickou rétoriku. Nacisté odmítali mírové smlouvy ukončující první světovou válku a těžili z těžké hospodářské situace Německa. Do čela NSDAP se dostal Adolf Hitler, který paradoxně v roce 1919 jako vojenský agent měl za úkol sledovat mnichovské extremistické organizace. Hitler měsíc po svém zvolení předsedou NSDAP založil tělovýchovný soubor nazvaný SA (Sturmabteilung – úderné jednotky), který se zvrhl v polovojenskou údernou jednotku vyvolávající pouliční nepokoje. Němečtí národní socialisté žádali ve svých prohlášeních znárodnění velkých podniků, vznik „Velkého Německa“ a pomocí své symboliky prohlubovali ve svých

³ DERP, P. *Národní socialismus*. [online]. 2007. [cit. 2011-12-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.derp.blog.cz/0707/narodni-socialismus>>.

příznivcích pocit výjimečnosti. Rituály⁴, uniformy i později pozdrav Heil Hitler se stali součástí života neonacistů.

Adolf Hitler⁵ postupně upevňoval svou moc ve straně a dokonce si vymínil, že musí mít uznané neomezené kompetence. Národní socialisté využívali ve dvacátých letech roztržičnosti Německa na regiony a snažili se uchopit moc. Příkladem byl Mnichovský pivní puč, kdy Hitler v roce 1923 přepadl se svým oddílem zasedání bavorské vlády a pokusil se získat úřad říšského kancléře, což se mu nepodařilo a byl odsouzen na 5 let. Trest mu však byl zkrácen na 9 měsíců, za tu dobu napsal ve vězení známou kontroverzní knihu *Mein Kampf*⁶.

Po propuštění z vězení se národní socialisté soustřeďují na získání politické moci legální cestou, avšak nijak neomezují své vystoupení a demonstrace, na kterých stále častěji kritizují komunismus a marxismus, který chápali jako politickou podobu judaismu. To vše za podpory několika významných německých průmyslníků, konzervativních politiků a lidí ze střední třídy.

Hospodářská krize ve třicátých letech nahrávala nacionalistickým ideologiím a jednoduchým řešením. Přelomovým bodem bylo datum 23. ledna 1930, kdy se durynským ministrem vnitra stal nacista Wilhem Frick. Od této doby byli národní socialisté bráni jako legitimní politická síla. V zářijových volbách téhož roku se stali nacisté druhou největší politickou silou v zemi, když získali 17,5% hlasů. Ve volbách v roce 1932 se nacisté stali nejsilnější politickou stranou s 230 mandáty, sociální demokraté měli 133, střed 97 a komunisté 89. Přesto neměli národní socialisté sílu k vytvoření vlády, spory mezi jednotlivými stranami gradovali a vše vyvrcholilo 27. února 1933 požárem říšského sněmu, z něhož obvinil Hitler komunisty.

Prezident von Hindenburg následně omezil ústavní svobodu tisku a slova. V následujících březnových volbách dostala NSDAP 44% hlasů a společně s německou nacionální stranou vytvořila většinu, která jí umožnila převzít vládu nad Německem.

⁴ MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, 2004, s. 19.

⁵ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, 2006, s. 67 -69.

⁶ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha, 2001, s. 129.

Hitler se rázně postavil proti ostatním politickým stranám a Židům, kterým byli postupně odírána některá práva. Pro Židy se postupně zavřely obchody a podniky, ostatní strany byly zakázány a odbory rozpuštěny. Hitler zakládal lidové soudy, které se zabývaly často vykonstruovanými procesy.

Hitler se vypořádal i s případnými rebely ve vlastních řadách, když v roce 1934 nechal zabít během „noci dlouhých nožů“ téměř tisíc členů vedení SA⁷ v čele s jejich velitelem Ernstem Röhmem. Akci provedly polovojenské jednotky SS, které byly založeny v roce 1925 na ochranu funkcionářů NSDAP. V září roku 1935 byly schváleny tzv. Norimberské zákony, které dovršily perzekuci Židů v Německu. Bylo jim omezeno vlastnické právo a upřeny občanské svobody.

Pod záminkou vraždy německého úředníka na velvyslanectví v Paříži židovským mladíkem vypukla v noci z 9. na 10. 11. tzv. křišťálová noc, kdy byla zabita téměř stovka Židů, přes sedm tisíc obchodů bylo uzavřeno a několik synagog vypáleno. Vše směřovalo ke 2. světové válce.

„Obr. 1: Znak NSDAP“

Zdroj: <http://gbgm-umc.org/umw/anti-hate/symbolsofhate.html>

⁷ MAREŠ, M. *Symbyly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, 2006. s 10.

2.3 Ideová východiska neonacistů a neofašistů v ČR

2.3.1 První republika

Vlajka⁸ bylo malé československé nacionalistické a z části i fašistické hnutí podporované stejnojmenným časopisem. Časopis byl založen roku 1928 a jeho prvním redaktorem byl Miloš Maixner. Hnutí samotné zahájilo svoji politickou činnost ve 30. letech. Spolupracovaly s ním i osobnosti jako Viktor Dyk či František Mareš. V době druhé republiky se organizace značně zradikalizovala a začala užívat násilné metody. Dne 11. listopadu 1938 byla její činnost zastavena. V době německé okupace se z Vlajky stala kolaborantská organizace. Mezi prvorepublikovou a protektorátní Vlajkou je značná personální i ideový rozpor, ale často je o nich pojednáváno jako o jedné organizaci. Vlajka byla roku 1943⁹ na popud ministra Emanuela Moravce rozpuštěna. Po válce byl **Jan Rys-Rozsévač**, předseda protektorátní Vlajky, odsouzen k trestu smrti a popraven.

Tato organizace se dočkala i ztvárnění a připomenutí v knize Jaroslava Foglara - Strach nad Bobří řekou. Děj této knihy se odehrává právě v době protektorátu. Nikde v knize není naznačeno ani letopočty ani jmény cokoliv, co by s tímto obdobím souviselo, avšak používaná (a na první pohled neutrální) synonyma nenechávají nikoho na pochybách. V knize je přítomen jak Nepřítel (nacistické Německo) tak i domácí, s nepřitelem sympatizující a spolupracující organizace Prapor (Vlajka).

2.3.2 Devadesátá léta

V devadesátých letech po pádu komunismu v České republice fungovaly dvě neonacistické organizace. Nejprve **Bohemia Hammer Skins**, později i česká pobočka mezinárodní neonacistické organizace založené ve Velké Británii **Blood and Honour**¹⁰.

⁸ GREGOROVÍČ, M. *Kapitoly o českém fašismu*. Praha, 1995. s. 194.

⁹ MAREŠ, M. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno, 2003. s. 138.

¹⁰ JELÍNKOVÁ, E., BEDNÁŘOVÁ, H., BLAŽKOVÁ, M. *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR)*. Drážďany, 2009, s. 60-63.

Bez většího zájmu médií vytvářely tyto organizace distribuční sítě pro šíření rasistické a neonacistické hudby, nacistických symbolů, upomínkových předmětů a oblečení. Na soukromých akcích byly pořádány srazy a koncerty, na nichž docházelo k distribuci neonacistických materiálů a budování mezinárodních kontaktů. Podle organizace Tolerance¹¹ a občanská společnost, o. s. připravilo během devadesátých let rasistické násilí v ČR o život více než dvě desítky lidí, do současnosti je to více než 30 osob zabitých z důvodu jejich rasy, politického přesvědčení, národnosti nebo jiného podobného důvodu.

K větším represím vůči neonacistům došlo po vraždě súdánského studenta Abdelradiho. Policisté pak při několika raziích pozatýkali přední aktivisty neonacistického hnutí a fakticky tak ukončili činnost dosud fungující české pobočky Blood and Honour, která již dříve navázala na činnost Bohemia Hammer Skins. Na troskách pražské Blood and Honour postupně vzniká nové neregistrované uskupení **Národní odpor**¹², jehož členové (kromě pořádání koncertů a demonstrací) mění taktiku a usilují o vstup na regulérní politickou scénu. Vystoupení nenásilného charakteru mají získat roztržštěným skupinám (vedle již zmíněného Národního odporu, Národní aliance, Vlastenecká republikánská strana) dostatečnou podporu k založení politické strany, která by populistickou a umírněnou rétorikou umožnila neonacistům vstup do stranické komunální i parlamentní politiky.

Postupnými koalicemi a slučováním menších uskupení vzniká strana Národně sociální blok, která usiluje o účast v parlamentních volbách roku 2002. Ministerstvo vnitra nepovolilo tento název a strana se zaregistrovala jako **Pravá alternativa**¹³. Pokus o etablování se na politické scéně končí neúspěchem, neonacistům se nedaří výrazně změnit styl a rétoriku svých aktivit, nedokáží formulovat závažné společenské problémy srozumitelným jazykem, který by oslovil nespokojené vrstvy populace. Účastníky veřejných akcí Pravé alternativy byli pouze rasističtí skinheadi. Po personálních třenicích ve vedení nakonec strana nezískala ani dostatek finančních prostředků ke složení potřebné volební kauce a červnových voleb 2002 se nakonec neúčastnila. Další

¹¹ CZECHKID. *Neonacismus*. [online]. 2010. [cit. 2011-12-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.czechkid.cz/si1310.html>>.

¹² MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, 2006, s. 48.

¹³ DANICS, Š. *Extremismus*. Praha, 2003, s. 23.

ránu, která na několik let fakticky ochromila neonacistické hnutí, byla policejní razie Patriot vedená vůči organizátorům neonacistických koncertů. V letech 2002-2004 se tak české neonacistické hnutí dostává do dočasného útlumu.

Obnova veřejných aktivit začíná znovu na přelomu let 2004-2005. **Národní odpor** pracuje na bázi odporu bez vůdce¹⁴ (leaderless resistance). Tento koncept spočívá v decentralizaci hnutí na lokální uskupení, která jsou propojena v jednu spolupracující síť, nemají však centrální vedení. Touto organizační strukturou se neonacistické hnutí brání vůči infiltraci ze strany policie a dosahuje větší akceschopnosti a patří až zhruba do roku 2007 k hlavním tahounům neonacistické scény. Zaměřuje se na získávání nových členů, pořádání koncertů hudby a agitaci prostřednictvím různých webových stránek.

Na politické scéně střídá koncem roku 2004 Národní odpor dočasně nově vzniklé uskupení **Národní korporativismus**¹⁵, které přináší částečně nová témata na pomezí mezi nacionalismem, neofašismem a neonacismem a netají se politickými ambicemi. Personálně se členská základna a základna podporovatelů Národního korporativismu prolíná s dalšími krajně pravicovými uskupeními, vytváří pomyslný most mezi legální politickou stranou (Dělnická strana) a otevřeně neonacistickými uskupeními (Národní odpor). Národní korporativismus postupně zachvacují vnitřní rozpory, převažují tendence k propojení s Národním odporem a nově vzniklými Autonomními nacionalisty. V dubnu 2008 ukončuje Národní korporativismus svoji činnost, vedení vyzývá sympatizanty ke vstupu do Dělnické strany.

Zatím nejmladší neonacistickou skupinou aktivní na území České republiky jsou **Autonomní nacionalisté**¹⁶ navazující v roce 2007 na činnost Nacionalistů Kladno (vznik 2005). Představuje generaci nových neonacistických aktivistů orientujících se především na image a politickou agitaci. Koncept nezávislých svobodných buněk odmítajících centrální řízení je společně s ideologií převzat z Německa. V roce 2008 měli Autonomní nacionalisté nejméně 10 aktivních regionálních buněk a byli přímo

¹⁴ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno, 2005. s. 155.

¹⁵ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, 2007, s. 153-156.

¹⁶ CZECHKID. *Neonacismus*. [online]. 2010. [cit. 2011-12-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.czechkid.cz/si1310.html>>.

zodpovědní (společně s Národním odporem a Dělnickou stranou) za eskalaci rasově motivovaného verbálního a fyzického násilí směřovaného zejména vůči romskému obyvatelstvu ČR.

Pro novou generaci českých neonacistů je typická snaha o navázání mezinárodních kontaktů. Tradiční spolupráce je udržována již od dob federálního státu se slovenskými neofašisty. Ve významně vyšší míře se však v posledních dvou letech podařilo navázat pravidelné kontakty s německými neonacisty – neregistrovanými Autonomními nacionalisty, Svobodným/Národním odporem i legální politickou **stranou NPD** (Nationaldemokratische Partei Deutschlands)¹⁷. Neonacisté z obou zemí se pravidelně podporují na svých veřejných shromážděních, čeští aktivisté přebírají řadu nových postupů z NSR.

Česká neonacistická scéna významným způsobem kopíruje německé vzory¹⁸, ať již se jedná o koncept autonomního nacionalismu nebo propojování neregistrovaných, nezřídka kdy militantních, neonacistických skupin a politických stran. Důležitá je také spolupráce při vydávání hudebních nosičů nebo pořádání koncertů v příhraničí. Historický rozpor spočívající v okupaci českých zemí nacistickým Německem neonacisté překonávají koncepty bílé Evropy a Evropy národů, podle kterých má být evropský geografický prostor uvolněn původnímu bílému obyvatelstvu a nepůvodní menšiny mají být asimilovány nebo odstraněny.

Národnímu odporu a Autonomním nacionalistům se podařilo v rozmezí dvou let vítězně vrátit zpět na politickou scénu, a to díky oboustranně významné spolupráci s tehdy legálním politickým subjektem - **Dělnickou stranou**. U zrodu této strany stáli v roce 2003 členové Republikánské mládeže, včetně lidí s dobrými kontakty na Národní odpor.

¹⁷ CZECHKID. *Neonacismus*. [online]. 2010. [cit. 2011-12-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.czechkid.cz/si1310.html>>.

¹⁸ JELÍNKOVÁ, E., BEDNÁŘOVÁ, H., BLAŽKOVÁ, M. *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR)*. Drážďany, 2009, s. 45-47.

Ideologie neonacistů

Příslušníci neonacistických skupin se pravidelně věnují četbě nacistických tiskovin, navštěvují ideologické schůzky, rasistické koncerty a politické demonstrace. Neonacisté jsou přesvědčeni o „biologické nadřazenosti“ bílého nebo „árijského“ etnika. Lidstvo dělí do pomyslného řebříčku ras, na jehož vrcholu stojí Germáni jako „tvůrci kultury“, na opačném konci jsou podle neonacistů Židé, kteří kulturu údajně ničí. Českým neonacistům¹⁹ nevadí, že podle rasistických teorií převzatých z nacistického Německa jsou i Slované chápáni jako „podřadná a služebná rasa“. Při častých útocích na Romy zase opomíjejí fakt, že Romové podle jejich vlastních teorií patří k indoevropské - „árijské“ rase. Největším prohřeškem je pro neonacisty míšení ras. Protože každá společnost je do značné míry multikulturní – složená z příslušníků různých etnických nebo jinak vymezených skupin, je pro neonacisty i současný společenský stav nepřijatelný. Proto chtějí v krajní situaci vyvolat „svatou rasovou válku“ nebo „bílou revoluci“, aby násilím zajistili vládu „bílé rasy“.

Rasová nenávist²⁰ se obvykle spojuje s xenofobií zaměřenou vůči všem, kteří se nějak liší. Xenofobie většinou nalézá svůj výraz v agresi vůči konkrétnímu etniku – například Romům. Po vzoru německých nacistů obrazení příznivci krajní pravice svoji iracionální nenávist vůči Židům. Velmi rozšířená je paranoidní představa o celosvětovém židovském spiknutí, které má za cíl ekonomicky ovládnout svět a zničit árijskou kulturu. Proto jsou neonacisté posedlí „odhalováním židovských piklů“ a většinu světového dění vysvětlují právě pomocí „teorie žido-zednářského spiknutí“. Projevem tohoto spiknutí je podle neonacistů také tzv. osvětimská lež – Židé si údajně vymysleli celý holocaust, plynové komory a masové vraždy, aby mohli vydírat Německo a světovou veřejnost. Popírání holocaustu je vždy motivováno iracionálním antisemitismem a skrytým či otevřeným rasismem, ale neonacisté se jej snaží prezentovat jako „seriózní historický výzkum“.

Ultrapравicové organizace si vedou seznamy „Židů a jejich přísluhovačů“ a je příznačné, že na těchto seznamech figurují právě osoby a organizace, které se aktivně podílejí na potírání rasismu, nacismu, xenofobie a intolerance. Na faktickém

¹⁹ BŮHME, M. *Neonacismus a extremismus*. Praha, 2009, s. 10-11.

²⁰ CZECHKID. *Neonacismus*. [online]. 2010. [cit. 2011-12-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.czechkid.cz/si1310.html>>.

„židovském původu“ přitom příliš nesejde. „Nežádoucí“ osoby vystavují neonacisté výhružkám, jež se obvykle hemží vulgarismy. Svoji ideologii neonacisté shrnují do krátkých, lehce zapamatovatelných hesel²¹, která pro větší utajení ještě šifrují. Nejtypičtějším heslem je „14/88“. „14“ znamená 14 slov – „We must secure the existence of our race and future for white children“, podle českého překladu se někdy užívá termín 10 slov – „My musíme chránit existenci naší rasy a budoucnost bílých dětí“. „88“ je šifra pro nacistický pozdrav „Heil Hitler“.

2.3.3. Historie hnutí Skinheads

Abychom chápali současné ideologie pravicových subjektů, musíme se podívat do historie. Synonymem pro extrémního „pravičáka“ se stal pojem Skinhead²². Avšak v nedávné historii tomu tak nebylo, a není tomu tak dodnes.

Typickým poznávacím znakem se stala vyholená hlava a oblečení, které se skládá z tzv. „těžkých“ bot (např. značky Dr. Martens), případně pracovních bot s okovanou špičkou, jaké nosili dělníci v docích, vojenské letecké bundy (tzv. „bomberky“) nebo tzv. Harringtony, džíny a kšandy přes košile či polokošile značky Ben Sherman nebo Fred Perry. V padesátých letech se poprvé v poválečné Velké Británii objevil odlišný styl či kultura mladých lidí. V té době přijala část pracující mládeže za svou uniformu dlouhé „edvardovské“ pláště a úzké kalhoty. Byli známí jako **Teddy Boys**. Byli oddáni Rock and rollu, podivně učešaní s patkami a esíčky pečlivě napomádovanými na čele. Chovali se jako skupina oddělená od konvenčního života.

Historie Skinheads **Mods**²³ (1962-1967) Na počátku šedesátých let byli Teds nahrazeni tzv. Mods. Jejich styl se vyznačoval hlavně krátkými vlasy a drahým oblečením (obleky atd.). Holdovali soulové hudbě a jízdě na skútrech. Jejich nepřáteli se stali příslušníci rockové subkultury. V polovině 60. let však odešla většina mods k hippies, a zbylí drsnější mods vytvořili na konci 60. let tzv. Hard Mods.

²¹ MAREŠ, Miroslav. *Symbole používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, 2006. s. 19-20.

²² BRUBEAKER. *Kult Skinheads*. [online]. 2010. [cit. 2011-10-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.brubeaker.sweb.cz/skinheads/skinheads.html>>.

²³ DANICS, Š. *Extremismus – hrozba demokracie*. Praha, 2002, s. 47 – 50.

Rude boys²⁴ (1960-1970) Jelikož v Británii narůstá počet přistěhovalců z bývalých britských kolonií, část mladých přistěhovalců založila skupinu zvanou Rude boys. Řada mladých Jamajčanů kopírovala odívání gangsterů. Pro Rude boys bylo charakteristické oblečení filmových gangsterů, hrubá mluva spodiny, neúcta k autoritám a k zažitým pravidlům.

Skinheads²⁵ (1967-1971) Výsledkem setkání anglických Hard Mods a jamajských Rude boys byl vznik skinheads. Tento kult vycházel především z předchozích uskupení, jakými byli Teddy Boys, Mods či Rudies (černá mládež z Jamajky), mládeže, která měla už dost neuhlazené módy hippies a politikaření okolního světa. Subkultura skinheads byla svou podstatou antirasistická. Apolitická byla do té míry, že pohrdali parlamentní politikou. Přesto si byli vědomi své původu a považovali se za členy dělnické třídy. Dodnes se to projevuje v písních skinheadských kapel, ve kterých oslavují „working class“. Skinheadi byli to jak běloši, tak i příslušníci ostatních ras. Poslouchali reggae či stylově spřízněného ska - totiž hudby, která svými kořeny sahala až ke břehům vzdálené Jamajky.

Oblíbeným povyražením se stal také fotbal. Zde bylo hlavním cílem ukázat naprosto fanatickou oddanost svému klubu. Četné byly též bitky na stadionech a okolí dali vzniknout subkultuře **Hooligans**. Skinheads začali častěji páchat drobné výtržnosti a dostávat se do konfliktů s policií. Mezi jednotlivými gangy skinheadů docházelo k rozřazování revírů spojené s pouličními bitkami. Některé skinheadské gangy napadaly i studenty, homosexuály, a také imigranty - zejména muslimské Pákistánce. Útoky na Pákistánce se účastnili i černí potomci přistěhovalců z Jamajky. Byl to projev xenofobie a sociální frustrace.

²⁴ BRUBEAKER. *Kult Skinheads*. [online]. 2010. [cit. 2011-10-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.brubeaker.sweb.cz/skinheads/skinheads.html>>.

²⁵ BRUBEAKER. *Kult Skinheads*. [online]. 2010. [cit. 2011-10-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.brubeaker.sweb.cz/skinheads/skinheads.html>>.

Bootboys²⁶ (1972-1977) Styl Bootboys, styl ulice, byl spojen zejména se Suedeheads a Smoothies a zůstává velmi častý až do příchodu punku, hlavně mimo město. Vizáž, kterou můžeme najít ve filmu *Mechanický pomeranč* od Stanley Kubricka. Byli fanoušci fotbalu a vyskytovali se hlavně v okolí stadiónů.

Návrat Skinheads (1977 až dodnes) V roce 1976 byla Velká Británie v krizi a to přineslo nemalé sociální problémy. V této situaci vzniká **Punk**, který byl neodmyslitelně spojený s punkovou muzikou, chaosem a rvačkami. S touto punkovou vlnou se znovu objevují polozapomenutí Skinheads, kterých je sice nyní více, nicméně se už všichni nechovají tak nepoliticky, někteří skinheadi se dávají na pravicové myšlení. Noví skinheadi při svém návratu zachovali nejextrémnější prvky starého stylu a ještě je rozšířili. Hlavy byly ostříhány dohola nebo krátké vlasy obarveny. Někdy byl ve vlasech vybarven nápis Union Jack apod. Vrátily se vysoké boty a šle.

White power skinhead²⁷ (1978 až dodnes) Jde o neonacistickou odnož Oi! scény, která vznikla 70. let. 20. století, kdy anglická národně-socialistická strana Národní fronta využila bouřící se dělnickou mládež jako úderné jednotky v pouličních bitkách. Prvotním impulsem k tomuto vydělení od apolitického proudu skinheads byla zejména zvyšující se nezaměstnanost. Nezanedbatelný vliv na radikalizaci části skinheadů měla i špatná bytová situace. Přistěhovalci byli zvýhodněnou skupinou pro přidělování nových bytů, což vyvolávalo napětí, postupně ústící v projevy nenávisť vůči nim. Národní fronta a její společníci se samozřejmě pokoušeli úplně obsadit tuto scénu, ve které se nacházela vykořisťovaná mládež mající chuť reagovat, ale bez pravého svědomí a politické kultury. Skinheads začali pomalu směřovat k politickému myšlení a jeden z hlavních aktérů této přeměny byl Ian Stuart Donaldson. V roce 1977 založil Donaldson kapelu **Skrewdriver²⁸** a o devět let později v roce 1989 se Donaldsonova politická strana přejmenovala na Blood & Honour club. Od těchto lidí se distancují stále nepolitictí skinheads. Vzniká celoevropské společenství postavené na propojení neonacismu s neofašismem.

²⁶ BRUBEAKER. *Kult Skinheads*. [online]. 2010. [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW: <http://brubeaker.sweb.cz/skinheads/skinheads.htm>.

²⁷ BRUBEAKER. *Kult Skinheads*. [online]. 2010. [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW: <http://brubeaker.sweb.cz/skinheads/skinheads.htm>.

²⁸ CZECHKID. *Neonacismus*. [online]. 2010. [cit. 2011-12-07]. Dostupné z WWW: <http://www.czechkid.cz/si1310.html>.

S.H.A.R.P.²⁹ (1986 až dodnes) Jako reakce na rozmach rasismu vznikli v roce 1986 v americkém New Yorku S.H.A.R.P. (SkinHeads Against Racial Prejudice - Skinheadi proti rasovým předsudkům). Sharps zaznamenali velký, rychlý přírůstek a začínají vytvářet protiklad rasistickým skinheadům. Jsou ostře zaměřeni proti fašismu a vyznávají apolitický kult Skinheads.

„Obr. 2: Znak S.H.A.R.P.“

Zdroj: <http://floridasharp.blogspot.com/2010/01/fw-sharp-skinheads-view-topic-sent.html>

2.3.4 Nové trendy v neonacistických hnutích

Radikální pravice zažívá v některých evropských zemích výrazné změny. Neonacisté a neofašisté hromadně odhazují ideologická břemena, mění image, směr svého aktivismu a snaží se svou činností více zasahovat do reálných sociálních problémů. Jedním z příkladů neúspěšnějšího přerodu radikální pravice je italská neofašistická scéna, v jejímž čele se v současné době nachází hnutí **Casa Pound**³⁰. Jeho podoba souvisí s historickým a politickým vývojem Itálie, pro progresivnější české neonacisty představují obrázky pravicových autonomních center a vysokoškoláků krácejících pod italskou trikolorou doslova vytouženou podobu hnutí. Italské radikální pravici se podařilo během několika let nakročit směrem do veřejného prostoru. Úspěšně balancuje na pomezí mezi oficiálními institucemi, politickými stranami a pouličním

²⁹ BRUBEAKER. Kult Skinheads. [online]. 2010. [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW: <<http://brubeaker.sweb.cz/skinheads/skinheads.htm>>.

³⁰ ANTIFA.CZ. *Nová neofašistická strategie: Casa Pound* [online]. 2011 [cit. 2011-07-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.antifa.cz/content/28-rijen-v-ostrave-opet-ukazal-propojeni-dsss-s-neonacisty>>.

aktivismem. Zatímco na jedné straně se snaží dosáhnout přijetí mezi širší pravici a působit jako legitimní společenská síla, která usiluje o řešení palčivých sociálních problémů, na straně druhé zaměřuje pozornost na mládež snahou o moderní design svých tiskovin, množstvím kulturních akcí, budováním komunity a antikapitalistickou a protistátní rétorikou.

Sama sebe nálepkuje jako nonkonformní pravici (**Destra non conforme**), nebo také „**Fašisté třetího tisíciletí**“. Těmito slovními spojeními a agendou se neofašisté snaží naznačit odlišnost od tradičních parlamentních stran, poukázat na svoji pokrokovost a zároveň na své pevné kořeny ve fašismu. Hnutí **Casa Pound**³¹ si dalo do názvu jméno amerického básníka Ezry Pounda, který od 20 let žil v Itálii, podporoval fašistický režim a ve svých rádiových relacích nešetřil antisemitskými výroky ve stylu „veliký Žid rozložil každý národ, do kterého se mu podařilo vetřít...“ S dalšími osobnostmi veřejného života na zdech přišlo hnutí Casa Pound na svět v roce 2003 během prvního obsazení státem vlastněné budovy v Římě. Neofašisté dobře pochopili, že squatty a autonomní centra, která jsou doménou radikální levice, plní důležité funkce jako zázemí hnutí.

Důležitou roli při vzniku hnutí Casa Pound hrála hudební scéna, která se kolem prvního obsazeného domu vytvořila. Kapela **ZetaZeroAlpha**³² se svým zpěvákem Gianlucou Iannonem tvořila svorník mezi subkulturou, antikomunistickou rétorikou a politickou militantností. Na hudební scénu se Casa Pound snaží navázat s dalšími kolektivními aktivitami, které zahrnují vše možné, od společných večeří, přes exkurze do hor až po politické debaty (mezi oblíbené patří například otázka okupace Palestiny). Hlavním mobilizačním prvkem Casa Pound se ale stal boj za právo na bydlení a tzv. **sociální hypotéky**³³. Ty by formou dotovaných bezúročných půjček zajistili bydlení chudým rodinám ve státem vlastněných domech. Není třeba dodávat, že v podání Casa Pound by se mělo jednat o právo pouze pro „bílé italské rodiny“. Nicméně dlouhodobá kampaň Casa Pound, která měla celostátní charakter a byla podpořená přímými akcemi

³¹ ANTIFA.CZ. *Nová neofašistická strategie: Casa Pound* [online]. 2011 [cit. 2011-07-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.antifa.cz/content/28-rijen-v-ostrave-opet-ukazal-propojeni-dsss-s-neonacisty>>.

³² ANTIFA.CZ. *Nová neofašistická strategie: Casa Pound* [online]. 2011 [cit. 2011-07-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.antifa.cz/content/28-rijen-v-ostrave-opet-ukazal-propojeni-dsss-s-neonacisty>>.

³³ ANTIFA.CZ. *Nová neofašistická strategie: Casa Pound* [online]. 2011 [cit. 2011-07-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.antifa.cz/content/28-rijen-v-ostrave-opet-ukazal-propojeni-dsss-s-neonacisty>>.

v podobě okupací státních budov, přinesla neofašistům úspěchy v podobě částečného akceptování jejich návrhů v rámci diskuze vládní koalice.

„Obr. 3: Konference Casa Pound“

Zdroj: <http://antifa.cz/content/nova-neofasisticka-strategie-casa-pound>

S chuligány a politiky proti imigrantům³⁴

I když si samotná Casa Pound drží od parlamentní politiky odstup, nachází s pravicovými stranami stejnou řeč například v otázkách imigrace. Zajímavým příkladem jsou nepokoje z roku 2010 v městečku **Rosarno**. Imigranti převážně z Afriky zde pracovali na místní sklizni pomerančů v nehumánních podmínkách a setkávali se s rasismem a nesnášenlivostí ze strany místních obyvatel, která vyvrcholila postřelením dvou imigrantů. Následovaly nepokoje a demonstrace plné střetů s policií, které vyvrcholily násilným napadáním imigrantů ze strany místních obyvatel. Casa Pound neváhala a vyslala do míst delegaci, která měla vyjádřit solidaritu s místními obyvateli. Po delegaci neofašistů následovala státní intervence nesená v duchu represí a deportací, již rámovaly Berlusconiho projevy, které hovořily o ilegální imigraci a kriminalitě.

³⁴ ANTIFA.CZ. *Nová neofašistická strategie: Casa Pound* [online]. 2011 [cit. 2011-07-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.antifa.cz/content/28-rijen-v-ostrave-opet-ukazal-propojeni-dsss-s-neonacisty>>.

3 Programová analýza vybraných extrémně pravicových subjektů v ČR

3.1 Vznik a zánik Dělnické strany

Nejvýznamnějším představitelem krajně-pravicové stranické rodiny v České republice co do počtu získaných voličských hlasů se ve druhé polovině první dekády 21. století stala Dělnická strana (DS). Přestože její volební zisky nikdy nedosáhly takové úrovně, aby získala zastoupení v parlamentních orgánech na krajské, celostátní či evropské úrovni, nezanedbatelným způsobem ovlivnila dění v České republice. Díky propojení s neonacistickým spektrem byla strana v roce 2010 soudně rozpuštěna, což byl první případ strany v polistopadovém vývoji ČR, kterou tato sankce postihla z jiných důvodů než kvůli nepředkládání výročních finančních zpráv.

Dělnická strana byla založena **bývalými politiky strany SPR-RSČ³⁵** (tzv. republikáni), což dokladuje obsazení předsedy strany, jímž se stal také bývalý člen a tajemník SPR-RSČ Tomáš Vandas. Dalším zakládajícím členem byl Jiří Štěpánek, bývalý zastupitel hlavního města Prahy za dříve zmiňované republikány a zástupcem šéfredaktora stranických novin Republika. Třetím zakladatelem DS byl Martin Zbela, dříve šéfredaktor Republiky a v roce 1998 zvolený člen předsednictva SPR-RSČ, a taktéž vedoucí jejího sekretariátu.

I ostatní členové Dělnické strany jsou bývalými členy SPR-RSČ či pozdější strany Republikáni Miroslava Sládka (RMS). Jmenovitě jsou to Jindřich Nestler, Petr Kotáb nebo Bohumil Šulěr, kteří kandidovali za RMS v parlamentních volbách v roce 2002. Dělnická strana byla zaregistrována Ministerstvem vnitra České republiky 20. prosince 2002.

³⁵ MAREŠ M., VEJVODOVÁ P. *Dělnická strana. Profil české pravicové extremistické strany*. [online]. 2010, [cit. 2011-01-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/>>.

Zrod Dělnické strany

V začátcích se Dělnická strana zaměřovala na zaměstnanecká práva a sociální problémy. Strana reagovala často na aktuální společenské problémy, například na vstup České republiky do Evropské unie. Na shromáždění Klubu českého pohraničí 28. září 2004 v Chebu³⁶ upozorňoval Tomáš Vandas ve svém vystoupení na nebezpečí vrácení majetku sudetským Němcům. Paradoxem tohoto vystoupení bylo, že členové Dělnické strany se na jednom pódiu setkali se zástupci KSČM a dalších často krajně levicově orientovaných subjektů.

„Obr. 4: Předseda Tomáš Vandas na shromáždění Dělnické strany“

Zdroj: <http://cs.electionsmeter.com/hlasovani/delnicka-strana-socialni-spravedlnosti>

V roce 2004 se zase na oplátku DS spojila v Plzeňském kraji s Pravou Alternativou, což byl subjekt navazující na Radikální republikánskou stranu a Vlasteneckou republikánskou stranu (skupina odštěpenců od SPR-RSČ), který však v roce 2001 z velké části ovládli neonacisté z Národního odporu³⁷. Později se tato strana prošla řadou vnitřních rozporů a stala se postupně bezvýznamnou na české politické

³⁶ MAREŠ M., VEJVODOVÁ P. *Dělnická strana. Profil české pravicové extremistické strany*. [online]. 2010, [cit. 2011-01-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/>>.

³⁷ KOMÁRKOVÁ P., EICHLER P. *Sokol: Národní odpor s Dělnickou stranou tvoří tentýž lidský substrát*. [online]. 2010, [cit. 2011-01-12]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/sokol-narodni-odpor-a-delnickou-stranu-tvori-tentyz-lidsky-substrat-12e-/domaci.aspx?c=A100112_092224_domaci_cen>.

scéně. Dělnická strana v tomto období velice úzce spolupracovala s Národní stranou, společně kandidovali například ve Středočeském kraji, a následně v roce 2004 spolu oslavili 28. Říjen. Zároveň spolu působili v projektu **Národní pětka**, která představovala spojení nacionalisticky zaměřených uskupení s cílem uspět v parlamentních volbách v roce 2006. Ještě před volbami Dělnická strana z uskupení vystoupila.

Hledání politických spojenců

V prosinci 2005 zahájila DS spolu s NSJ jednání s nově vzniklou národně-konzervativní politickou formací Právo a Spravedlnost – ANO tradiční rodině, NE korupci a kriminalitě (PaS)³⁸ o možné společné kandidatuře v nadcházejících parlamentních volbách. Mezi základními body, které chtěla formace PaS prosazovat, je zejména obhajoba tradičních morálních hodnot, podpora rodiny a důsledné potírání korupce a kriminality. Jako prioritu rovněž zástupci uvedli prosazování modelu sociálně solidární společnosti. Pod hlavičkou PaS se voleb v roce 2006 účastnilo několik pronárodních a konzervativně orientovaných politických stran: již zmíněné Národní sjednocení, Dělnická strana, Dělnická strana sociální spravedlnosti a Agrární strana.

Neúspěch PaS ve volbách (zisk 0.23 % hlasů) a následné odlišné představy o dalším směřování (PaS mimo jiné v senátních volbách podporovala některé kandidáty ODS a KDU-ČSL, s čímž DS nesouhlasila) vedly k rozvázání spolupráce. V komunálních volbách ještě DS s PaS sestavily společnou kandidátku v Praze, nicméně bez úspěchu. Na začátku roku 2007 DS oznámila, že hodlá jít svou vlastní cestou, což znamenalo vytváření vlastních kandidátek bez účasti dalších politických stran a navázání bližší spolupráce s neregistrovanými, extrémně nacionalistickými hnutími. Tento trend již byl započat během roku 2006, kdy se DS dostávala do stále bližšího kontaktu s **Národním korporativismem**³⁹ (NK).

³⁸ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, 2007, s. 155.

³⁹ MAREŠ M., VEJVODOVÁ P. *Dělnická strana. Profil české pravicové extremistické strany*. [online]. 2010, [cit. 2011-01-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/>>.

Zvýšená aktivita v ulicích

Spolupráce s Národním korporativismem započala třetí fázi, kdy se DS obrátila od spolupráce s politickými stranami směrem k neregistrovaným hnutím z neonacistického prostředí (Národní korporativismus, Autonomní nacionalisté (AN), Národní odpor (NO), Resistance Women Unity (RWU))⁴⁰. Pro toto poslední období života Dělnické strany je příznačná zvýšená veřejná aktivita, zvýšená radikalita a ochota podpořit pouliční nepokoje. Tematicky se DS posunula více k etnickým otázkám, romské problematice, přistěhovalectví, xenofobii a odmítání homosexuality. Podstatnou část agendy představovala rovněž kritika politické garnitury a vládních kroků. Důraz na práva zaměstnanců a sociální tematika oproti prvnímu období ztratila na intenzitě. Především romská problematika se stává primárním tématem a zastíňuje vše ostatní.

V rámci svého směřování a budování komplexní koncepce se DS výrazně snažila inspirovat svou německou kolegyní Národnědemokratickou stranou Německa (NPD)⁴¹, o čemž svědčí i zintenzivnění vzájemných kontaktů zhruba od poloviny roku 2008, kdy se zástupci NPD zúčastnili 16. srpna tzv. Dne svobody v Hradci Králové. DS se inspirovala čtyř-pilířovou koncepcí NPD⁴², tzn. „boj o hlavy“, „boj o parlament“, „boj o organizovanou vůli“ a „boj o ulici“. Právě „boj o ulici“ je považován (NPD) za stěžejní a primární, aby mohly být naplňovány i ostatní pilíře.

Boj o ulici plní roli prostředku jak oslovovat veřejnost a zároveň aktivní a bojovný charakter pilíře přispívá k mobilizaci mladých aktivistů, třeba i z neonacistické scény. Tímto způsobem si je strana připoutává k sobě, získává nové sympatizanty a umožňuje straně získat nové finanční, byť jen drobné, přispěvatele, kteří se tak aktivně podílejí na chodu strany. Cílem „boje o parlament“ je postupné prosazení se do veřejných funkcí, od komunálních po celostátní. Konkrétní spolupráce Dělnické strany a neonacistické scény se následně projevila např. 24. února 2007 v Berouně, kdy strana spolu s Autonomními nacionalisty demonstrovala proti radarové základně; 10. března 2007 zástupci DS vystoupili v Přerově na demonstraci Národního korporativismu proti komunismu.

⁴⁰ Antifa.cz: *Nový název, staré tváře*. [online]. 2010, [cit. 2011-05-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.antifa.cz/content/dsss-novy-nazev-stare-tvare>>.

⁴¹ JELÍNKOVÁ, E., BEDNÁŘOVÁ, H., BLAŽKOVÁ, M. *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR)*. Drážďany, 2009, s. 78.

⁴² JELÍNKOVÁ, E., BEDNÁŘOVÁ, H., BLAŽKOVÁ, M. *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR)*. Drážďany, 2009, s. 40.

Vrchol třetí etapy vývoje Dělnické strany a provázanosti strany na neonacistickou scénu přišel v roce 2008. Kromě výrazného nárůstu veřejných aktivit se několikanásobně rozšířila členská základna strany. Neonacisté a DS společně demonstrovali v Praze dne 1. května 2008. Významným mezníkem v historii strany se stal 17. listopad 2008, kdy proběhla tzv. **bitva o Janov**⁴³. Samotné bitvě v ulicích města předcházela monitorovací akce Ochranných sborů Dělnické strany dne 4. října 2008 na tomto sídlišti, kde došlo ke slovní potyčce s místními Rómy, a dále menší střety v říjnu 2008. Následně Dělnická strana svolala shromáždění na 17. listopad v centru Litvínova, na němž zazněla i pozvánka na pochod na sídliště Janov (ten však byl již nahlášen aktivistou Autonomních nacionalistů). V hlavní bitvě o Janov se fyzicky střetli příznivci DS, NO a Autonomních nacionalistů (podporovaní i mnoha osobami z místního českého etnického obyvatelstva) s policií, která je oddělovala od romských bytů a Romů, kteří zorganizovali protiakci.

„Obr. 5: Členové Národního odporu, Patrik Vondrák (horní řada uprostřed) se stal později předsedou pražské pobočky Dělnické strany

Zdroj: <http://www.antifa.cz/content/razie-delnicka-strana-rwu-bajba-whitejustice>

⁴³ MAREŠ M., VEJVODOVÁ P. *Dělnická strana. Profil české pravicové extremistické strany*. [online]. 2010, [cit. 2011-01-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/>>.

Rozpuštění strany

Zvýšená agresivita v ulicích přiměla vládu ČR k návrhu na rozpuštění Dělnické strany, kterou podala k Nejvyššímu správnímu soudu. První návrh byl však díky velké právní nouzi na straně důkazů neúspěšný, avšak 17. února 2010 na druhý pokus **Nejvyšší správní soud Dělnickou stranu rozpustil⁴⁴**.

Soud podle odůvodnění uznal klíčové argumenty vlády. Tím nejdůležitějším bylo, že Dělnická strana má v úmyslu změnit stávající demokratický systém. „*Znamená tak přímé ohrožení demokracie u nás. Strana chce nahradit stávající systém nacionálně socialistickým totalitním režimem,*“ oznámil soud, který zkoumal program i projevy vrcholných představitelů strany. „*Vrcholní představitelé strany ve svých projevech přisuzují negativní charakteristiky etnickým a dalším skupinám - Romům, Vietnamcům, homosexuálům. Ti mají být zodpovědní za problémy v „našem krásném světě,*“ upozornil soud, podle kterého projevy vyvolávají ve společnosti nesnášenlivost. Soud našel v programu i symbolech Dělnické strany paralely s politikou nacistického Německa. Jako příklad posloužila evidence národnosti obyvatel, kterou měla Dělnická strana v programu a která podle soudu připomíná povinnosti zavedené Norimberským rasovými zákony. Stejně jako nacistické Německo by Dělnická strana chtěla postavit mimo zákon homosexuální vztahy.

Vládě se podařilo také prokázat *propojenost Dělnické strany s extremistickými nelegálními organizacemi typu Národní odpor*. Materiál odkazoval na konkrétní články z webu Dělnické strany a Národního odporu. Nechyběly také znalecké posudky odborníků na extremismus. Na desítkách konkrétních akcí dokumentovali právníci v čele s Tomášem Sokolem⁴⁵ jak je propojena Dělnická strana s neonacistickými organizacemi. Konkrétně vyjmenovali tři desítky akcí s projevy jednotlivých účastníků, mj. i známý pochod litvínovským sídlištěm Janov. „*Existence neonacistických*

⁴⁴ KRATOCHVÍL L., TŘEČEK Č., WIRNITZER, J. *Soud rozpustil Dělnickou stranu, ovládají ji militantní rasisti*. [online]. 2010, [cit. 2010-11-17]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/soud-rozpustil-delnickou-stranu-ovladaji-ji-militantni-rasisti-pxn-/domaci.aspx?c=A100217_100348_domaci_cen>.

⁴⁵ KOMÁRKOVÁ P., EICHLER P. *Sokol: Národní odpor s Dělnickou stranou tvoří tentýž lidský substrát*. [online]. 2010, [cit. 2011-01-12]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/sokol-narodni-odpor-a-delnickou-stranu-tvori-tentyz-lidsky-substrat-12e-/domaci.aspx?c=A100112_092224_domaci_cen>.

uskupení, kterou Dělnická strana popírala, je na základě provedených důkazů patrná, a to v podobě bez pevné struktury a bez jakéhokoliv formálního vztahu ke státní moci,“ uvedl soud o existenci Národního odporu a Autonomních nacionalistů. Dalším příkladem je úzká spolupráce při organizování různých akcí. „Dělnická strana při pořádání veřejných akcí často úzce spolupracuje s hnutími, které jsou subjekty pravicově extremistické, nacionalistické či dokonce neonacistické scény. Pořádání těchto akcí buď podporovala (např. pozvánkami, umístěnými na svých webových stránkách), organizačně se na nich podílela, vystupovali na nich její představitelé anebo k nim přinejmenším vyjadřovala sympatie.“ Další citace⁴⁶ z odůvodnění soudu o symbolice strany: „Úplná shoda vyobrazení dělníka s kladivem v podání DS a NSDAP je zřejmá. Obrana této strany odvolávající se na neznalost souvislostí a amatérské začátky činnosti by jistě mohla být věrohodným vysvětlením - kdyby se nejednalo o použití motivu vycházejícího z období tzv. Třetí říše, které je jen dalším z řady podobných klopýtnutí DS.“

„Obr. 6: Vyobrazení dělníka v podání Dělnické strany a NSDAP

Zdroj: http://zpravy.idnes.cz/ozubena-kolecka-nejsou-neskodna-aneb-vyber-z-ortelu-nad-delniky-ps6-/domaci.aspx?c=A100217_135341_domaci_jw

⁴⁶ KRATOCHVÍL L., TŘEČEK Č., WIRNITZER, J. *Soud rozpustil Dělnickou stranu, ovládají ji militantní rasisti.* [online]. 2010, [cit. 2010-11-17]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/soud-rozpustil-delnickou-stranu-ovladaji-ji-militantni-rasisti-pxn-/domaci.aspx?c=A100217_100348_domaci_cen>.

Soud nezpochybnil⁴⁷, že Dělnická strana v určitých projevech odrážela skutečné sociální problémy, které jsou mnohdy vytěšňovány z veřejné debaty. „*Protiprávnost nespočívala v tom, že Dělnická strana pojmenovávala radikálním jazykem některé společenské problémy, ale v tom, že se v diskusi (mj.) o nich a ve své činnosti a řešeních uchýlila do náruče totalitní ideologie, nenávisti a zejména výzvam a podněcování k násilí i k samotnému násilí.*“

Poprvé se o rozpuštění strany pokusil v březnu 2009 tehdejší ministr vnitra Ivan Langer. U soudu ale vnitro utrpělo debakl. Senát totiž vládní návrh zamítl s tím, že vláda nepředložila žádné konkrétní důkazy.

3.2 Dělnická mládež a její program

Dělnická mládež vznikla v roce 2009 jako jakási „základna mladých sympatizantů“ Dělnické strany. První předsedou Dělnické mládeže⁴⁸ byl 28. března 2009 zvolen Martin Zbela (později aktivní v DSSS). Na den o rok později se novým předsedou Dělnické mládeže (DM) stal 22letý Erik Lamprecht. Občanské sdružení Dělnická mládež sdružuje mladé lidi ve věku od 15 do 35 let, každý z nich je držitelem členské legitimace s následujícím textem: „*Dělnická mládež programově odmítá ubíjení vlasteneckého cítění v našich srdcích a ubíjení všech vyšších ideálů. Odmítáme šíření drog a liberalizaci, která mladým ztěžuje jejich místo ve společnosti. Nechceme se podříditi převládající atmosféře, odrazující mládež od spoluúčasti na veřejném dění a spolurozhodování o budoucnosti naší země. Smyslem činnosti našeho sdružení je systematická práce mezi mládeží a s mládeží, podpora a propagace idejí a programu Dělnické strany sociální spravedlnosti.*“

Na stránkách Dělnické mládeže se můžeme dočíst, že cílem tohoto sdružení je mj. dosažení vyšší fyzické a psychické úrovně svých členů. DM vydává svoje noviny

⁴⁷ KRATOCHVÍL L., TŘEČEK Č., WIRNITZER, J. *Soud rozpustil Dělnickou stranu, ovládají ji militantní rasisti.* [online]. 2010, [cit. 2010-11-17]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/soud-rozpustil-delnickou-stranu-ovladaji-ji-militantni-rasisti-pxn-/domaci.aspx?c=A100217_100348_domaci_cen>.

⁴⁸ MAREŠ M., VEJVODOVÁ P. *Dělnická strana. Profil české pravicové extremistické strany.* [online]. 2010, [cit. 2011-01-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/>>.

s názvem Hlas mládeže, jejímž šéfredaktorem je výše zmíněný předseda DM. Dělnická mládež má několik místních organizací, z nichž nejaktivnější je zřejmě brněnská pobočka.

I u dělnické omladiny je vidět napojení na obdobná evropská sdružení, zejména německou NPD, což dokládá také článek na oficiálních stránkách tohoto uskupení, ve kterém Dělnická mládež⁴⁹ popisuje, že začala přebírat nové formy akcí: *Začátkem prosince například proběhne společná akce zaměřená na podporu českých dětí ze sociálně slabších rodin a útulku pro psy. Také jsme se například zúčastnili předvolební kampaně v Berlíně, kde jsme pomáhali NPD a vytěžili z toho cenné poznatky, které teď v praxi uplatňujeme i u nás.*

„Obr. 7: Znak Dělnické mládeže v Severních Čechách“

Zdroj: <http://www.radnice-litvinov.cz/1032011>

V tomto článku se také představitelé vyjadřují k novým trendům mezi mladými příznivci krajní pravice (moderním se stal zejména **hardbass** – tzv. tančící nacionalisty v ulicích či v metru). *Dělnická mládež se stala otevřenější a tolerantnější k moderním trendům národní mládeže. Neříkáme, že jsou grafity, hardbass nebo alternativní hudba tou nejlepší věcí na světě, zároveň je ale neřešíme, ani neodsuzujeme.*

⁴⁹ DĚLNICKÁ MLÁDEŽ. *Cestou moderního nacionalismu*. [online]. 2010, [cit. 2010-11-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.delnickamladez.cz/cestou-moderniho-nacionalismu>>.

Ukázka z programu Dělnické mládeže⁵⁰

1. Výchova k odpovědnosti.

Schopnost ovlivňovat dění ve společnosti vyžaduje kvalitní přípravu na politickou dráhu. Umění veřejně vystupovat, formulovat své názory slovem i písmem, organizační talent, právní a historické povědomí..., to je jen základní výčet z toho, co by měl mladý člověk před svým vstupem do veřejného života znát. DM je ze své podstaty jakousi praktickou „přípravkou“ svých členů na budoucí činnost v rámci politické strany. Podporujeme snížení věkové hranice volebního práva na 16 let, alespoň v krajských a komunálních volbách.

2. Boj proti drogám.

Dělnická mládež požaduje přísný zákaz užívání jakýchkoliv drog i samotné propagace těchto omamných látek. Výjimku lze učinit pro účely zdravotnictví.

3. Úcta k přírodě

Naše sdružení je již od svého založení pro přísnou ochranu životního prostředí. Pořádáme sázení stromů, objevujeme krásy naší krajiny a snažíme se napravit následky její systematické likvidace, následek životního stylu liberalizace.

4. Řemeslo a smysluplné vzdělání.

Tvořivá práce musí mít úctu, kterou měla od nepaměti. Společnost bez lidí, kteří dovedou pracovat rukama a mají zálibu ve své manuální práci, nemá budoucnost. Proto se chceme zaměřit na propagaci učebních oborů, poukázat na jejich důležitost a historii.

5. Ano rodině, ne single.

Liberalizace nepovažuje rodinu za důležitou. My ano. Pokud má národ přežít v té podobě, kterou si udržuje po staletí, neodmyslitelně k němu patří rodinný život a výchova dětí rodiči.

⁵⁰ Dělnická mládež. *Program Dělnické mládeže*. [online]. 2010, [cit. 2010-11-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.delnickamladez.cz/nas-program>>.

6. Pomoc seniorům⁵¹.

Členové DM navštěvují seniory a dlouhodobě nemocné, stejně tak válečné veterány. Důstojné stáří považujeme za podmínku civilizované společnosti.

7. Svobodný internet s rozumem.

Dělnická mládež prosazuje svobodný internet bez cenzury. Současně jsme si ale vědomi nástrah, které svobodná výměna informací po síti naskýtá. Zejména mladí lidé se často stávají oběťmi své nezkušenosti, kdy zveřejňují o sobě citlivé údaje na sociálních sítích, které mohou být různým způsobem zneužity proti nim.

8. Pohyb místo lenosti.

Liberalismus a z něho vyplývající konzumní způsob života podporuje lenost, což má neblahé následky na celkovém zdraví. Takový životní styl odmítáme. Vedle přestování ušlechtilé duše klademe důraz na fyzickou výchovu mládeže. Dělnická mládež, a samozřejmě nejen ona, musí být fyzicky zdatná.

9. Kulturní povědomí

Znalost vlastní kultury je zárukou její budoucí existence. Povinností mladého člověka je soustavné poznávání kulturního a uměleckého odkazu našich předků. Jsme pro přísnou ochranu kulturního dědictví a zákaz jeho vyvážení do zahraničí. Umění má z našeho pohledu zušlechťovat lidskou bytost, nikoliv ji záměrně deformovat a představovat dekadenci, ošklivost a úpadek. Návštěvy galerií a putovní výlety po kulturních památkách patří k hlavním prioritám našeho občanského sdružení.

10. Vůle k životu

Dát mládeži smysl života. Na vlastní sebezdokonalování musí být nahlíženo nejen jako na zdokonalování sebe sama v rámci vlastního života, ale také jako na vytváření silného článku naší společnosti. Cílem DM je ukázat mladým lidem jejich hodnotu, naučit je vážit si života, který liberalistická výchova znevažuje přístupností k drogám a hernám.

⁵¹ Dělnická mládež. *Program Dělnické mládeže*. [online]. 2010, [cit. 2010-11-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.delnickamladez.cz/nas-program>>.

3.3 Dělnická strana sociální spravedlnosti

Dělnická stran sociální spravedlnosti (DSSS) vznikla 21. ledna 2004, kdy byla registrována pod názvem Strana občanů Republiky české, v září roku 2005 byla přejmenována na Demokratickou stranu sociální spravedlnosti, a 10. listopadu 2008 přijala současný název. Předsedkyní DSSS byla Hana Pavlíčková, matka Tomáše Vandase, současného předsedy, což samo o sobě dokazuje provázanost těchto stran či možnou účelovost založení jakési rezervní strany na „pozdější časy“.

V roce 2006 strana kandidovala ve sněmovních volbách na listině národně konzervativní strany Právo a Spravedlnost, o dva roky později v krajských volbách se spojila s Dělnickou stranou. Ve volbách v roce 2010 kandidovalo za toto uskupení 336 osob, z toho 189 bylo členy Dělnické strany sociální spravedlnosti, 16 kandidátů bylo ze Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa, dva z Národní prosperity, po jednom Demokratické strany Československa a Moravané, zbytek byli nestraníci.

Dělnická strana sociální spravedlnosti byla připravována jako případný nástupce Dělnické strany, která byla Nejvyšším správním soudem v roce 2010 rozpuštěna. Ve sněmovních volbách v roce 2010⁵² dostala nová DSSS 1,14% hlasů (nejvíce v Ústeckém kraji – 2,61%), celkem získala 59 888 hlasů, ve volbách do obecních zastupitelstev získala 2 mandáty v Krupce. Předseda strany kandidoval v témže roce v senátních volbách v obvodě č.4 (Most), kde získal 5,13% hlasů.

Dělnická strana sociální spravedlnosti má osm krajských organizací a na čtyři desítky místních organizací. Strana vydává svůj občasník Dělnické listy, některé krajské organizace vydávají také své tiskoviny – např. Jihočeský dělník.

Dělnická strana sociální spravedlnosti navazuje na svou předchůdkyni Dělnickou stranu. Pořádá různé mítinky a demonstrace, např. při aktuálních problémech ve Šluknovském výběžku, u nejrůznějších výročí (17. listopad v Praze), a v sociálně výbušných oblastech – Havířov atd.

⁵² MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2010 a Vyhodnocení koncepce boje proti extremismu pro rok 2010*. [online]. 2010, [cit. 2011-11-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>>.

Je nutno podotknout, že výběrem měst s aktuálními problémy se daří DSSS strhnout sebou i tzv. přihlížející, kteří jsou ochotni pod vlajkami této strany pochodovat ulicemi. Na demonstraci 17. listopadu 2011 v Praze na Národní třídě předseda Tomáš Vandas např. svým posluchačům sdělil: „*Tento režim je tak zkorumpovaný a zdiskreditovaný, že musí být nekompromisně odstraněn a jeho exponenti postaveni před spravedlivý lidový soud!*“ Na tomto výroku je patrné, že představitelé DSSS neubrali nic ze svých prohlášení z dob Dělnické strany. Dělnická strana sociální spravedlnosti se v mnohém poučila ze zrušení Dělnické strany⁵³, např. každý zájemce o členství ve straně musí podepsat stranickou Programovou listinu, kde se mimo jiné praví: „*Hlásíme se k českému a moravskému patriotismu a tradicionalismu našeho národa. Odsuzujeme totalitní ideologie 20. století, zejména nacismus a komunismus.*“

Zajímavostí jistě je, že strana již není jen sbírkou osob s extremistickou minulostí, ale také začíná přitahovat lidi veřejně známější. Příkladem může být člen republikového sněmu Dělnické strany sociální spravedlnosti, bývalý československý reprezentant a olympijský vítěz ve vzpírání z roku 1980 – **Ota Zaremba**. Havířovský rodák vstoupil do strany v roce 2010.

„Obr. 8: Ota Zaremba a Tomáš Vandas“

Zdroj: <http://www.tomasvandas.cz/fotogalerie>

⁵³ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2010 a Vyhodnocení koncepce boje proti extremismu pro rok 2010*. [online]. 2010, [cit. 2011-11-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>>.

Program Dělnické strany sociální spravedlnosti a jeho srovnání s programem zrušené Dělnické strany⁵⁴

I.

Dělnická strana požaduje znovuoobnovení svrchovanosti České republiky. Odmítáme přenášení pravomocí do nadnárodního bruselského centra, čímž dochází ke ztrátě suverenity naší republiky. Rovněž odmítáme stále se prohlubující federalizaci Evropy, vytvoření jednotné evropské vlády a funkci evropského prezidenta. Preferujeme spolupráci mezi národy na rovnocenné, vzájemné bázi, nikoliv na podřízenosti diktátu ekonomicky silnějších států, jako je tomu v současné Evropské unii. Pokud by došlo k vytvoření jednotného evropského státu, v takovém případě požadujeme vypsání referenda s možností vyjádřit se k případnému vystoupení z EU. Odmítáme přijetí jednotné evropské měny eura.

Vystoupení z vojenských struktur NATO. Česká armáda musí být plně profesionální a moderně vyzbrojená schopná obrany republiky. Požadujeme okamžité stažení českých vojáků ze všech zahraničních misí NATO, čímž se zamezí obrovskému plýtvání finančních prostředků ze stání pokladny...

Vypovědět ilegální přistěhovalce. Nepřejeme si zemi plnou imigrantů, přistěhovalců ze států bývalého Sovětského svazu, Balkánu, Asie, Dálného východu apod. Politický azyl či povolení k pobytu by měla dostat pouze osoba splňující morální kvality a odborné znalosti, u níž je předpoklad, že se přizpůsobí národním tradicím a zvykům občanů České republiky, a je zde záruka plné asimilace do většinové společnosti.

Reforma ústavních institucí. Požadujeme zavedení jednokomorového parlamentu o počtu dvou set poslanců, zrušení imunity vyjma politické činnosti. Senát považujeme vzhledem k jeho pravomocím za zbytečný a neefektivní. Prosazujeme snížení hranice pro vstup do parlamentu pro politické strany na tři procenta, neboť tím dojde k větší demokratizaci společnosti, oživení politické scény a odbourání zakonzervovaného stavu způsobujícího stagnaci v politické sféře.

⁵⁴ Dělnická strana sociální spravedlnosti. *Program DSSS*. [online]. 2011, [cit. 2011-09-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.dsss.cz/program>>.

Zrušení státních dotací pro politické strany⁵⁵ za mandáty poslanců a senátorů. Státní příspěvek politické straně bude vyplácen pouze jednorázově za hlasy ve volbách při dosažení hranice 1 % a ročně při dosažení volební hranice 3 %. Současný systém odměňování za získané mandáty poslanců a senátorů je vzhledem k naší ekonomické situaci příliš štědrý; občané ze svých kapes hradí i činnost těch politických stran, které vůbec nevolili.

Zavedení odvolacího práva voličů vůči poslancům, tzv. imperativní mandát. Poslanec je zodpovědný svým voličům a politické straně, která ho nominovala na volební kandidátku po celé volební období. Pokud přestane poslanec prosazovat volební program, díky němuž byl do funkce zvolen, politická strana má právo zbavit jej poslaneckého mandátu a nominovat na jeho místo náhradníka. Rovněž požadujeme zrušení doživotní funkce soudce všech stupňů soudů; pokud se prokáže jeho nekompetentnost nebo závažné pochybení v jeho rozhodnutí, a to i v minulosti – bude odvolán.

Prosazujeme přímou volbu prezidenta republiky; rovněž i přímou volbu starostů měst a obcí. Jsme rozhodně i pro úpravu volebního systému tak, aby lépe odpovídal požadavkům doby. Požadujeme zřízení Ústavního zákona o referendu jak na celostátní, tak i na obecní úrovni.

Žádáme daleko větší samostatnost měst a obcí v právní, ale i daňové oblasti. Pokud vyhlášky jejich zastupitelstev nejsou v rozporu s vojensko-bezpečnostní politikou státu nebo obecnými mravy a morálkou, mají mít platnost zákona v dané obci a žádný soud je nemůže zrušit.

Požadujeme zřízení zemských hranic Moravy a Slezska, neboť jejich současná absence není v souladu s Ústavou ČR, jakož i s Velkým státním znakem ČR. Morava i Slezsko byly vždy nedílnou součástí Zemí koruny české a v jeho rámci se země jasně identifikovaly svými historickými územními hranicemi. Z tohoto důvodu je vyznačení geografických hranic historických zemí vzhledem k jejich kulturní a historické identitě nutností. Česká republika ovšem zůstává unitárním státem.

⁵⁵ Dělnická strana sociální spravedlnosti. *Program DSSS*. [online]. 2011, [cit. 2011-09-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.dsss.cz/program>>.

Přehodnotíme i pomoc českého státu tzv. třetímu světu; nejsme tak bohatí, abychom mohli kdekomu pomáhat. Jsme si dobře vědomi, že problémy rozvojových zemí jsou jejich vnitřní záležitostmi a že téměř veškerá zahraniční pomoc se k prostým občanům nedostane, neboť končí v kapsách a na bankovních účtech vedoucích představitelů těchto zemí či různých kmenových náčelníků, kteří pak nakupují zbraně na likvidaci své případné opozice.

První bod programu Dělnické strany sociální spravedlnosti je téměř shodný s prvním bodem programu Dělnické strany, schází v něm pouze dva body. Jeden z nich, o domovském právu, byl upraven a vsunut do druhé části programu. Druhý bod byl vynechán úplně, a to zřejmě z toho důvodu, že byl jednou z mnoha příčin rozpuštění dřívější Dělnické strany, zde je v původním znění:

Požadujeme zavedení určování národnosti obyvatel republiky a jejího potvrzení do rodných a křestních listů, rovněž i občanského průkazu. V tomto smyslu je třeba změnit Ústavu ČR.⁵⁶

II.

Přísná ochrana kulturního a národního dědictví. Jsme si vědomi, že kultura našeho státu, jakož i celé Evropy, stojí na řecko-římské kultuře a křesťanství. Škody v myšlení lidí našeho národa má na svědomí úmyslný odklon od výše zmíněné anticko-křesťanské kultury a jejích morálních hodnot...

Odmítáme snahy postavit zákonem homosexuální vztahy na stejnou úroveň manželství. Žádáme zrušení zákona o partnerských vztazích. Aktivita pochybných pseudohumanistů jsou mimořádně nebezpečné pro občanský pořádek a přirozený stav společnosti a znamenají postupný morální ale i fyzický úpadek lidské společnosti. Odmítáme adopce dětí homosexuálními páry.

Požadujeme trest smrti pro masové vrahy a za těžké zločiny na dětech a starých lidech. Požadujeme znovuoobnovení trestu smrti za zvláště závažné a brutální zločiny,

⁵⁶ KRATOCHVÍL L., TŘEČEK Č., WIRNITZER, J. *Soud rozpustil Dělnickou stranu, ovládají ji militantní rasisti.* [online]. 2010, [cit. 2010-11-17]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/soud-rozpustil-delnickou-stranu-ovladaji-ji-militantni-rasisti-pxn-/domaci.aspx?c=A100217_100348_domaci_cen>.

mezi které patří především násilí na dětech. Jsme toho názoru, že vrahové nemají ve slušné společnosti místo a žádné polehčující okolnosti v rámci falešné humanity nejsou přípustné. Dále je třeba snížit trestní odpovědnost u pachatelů na čtrnáct let...

Je třeba novelizovat Zákon o policii, jakož i zákon o vězeňství. Každý zločinec, pouliční zloděj, násilník, ale i výrostci poškozující majetek obce či vlastníka domu, různí rváči a provokatéři apod. musejí počítat s tím, že policie se s nimi při dopadení mazlit nebude a veškerá odpovědnost proto padá na ně. Jejich svoboda skončila tam, kde začíná svoboda jiného. Posílit pravomoci policie, zefektivnit její činnost v rámci korupčních kauz a zajistit její odpolitizování.

Je nutné zavést Zákon o domovském právu⁵⁷. Každý občan má mít své trvalé bydliště, které je zároveň jeho domovem. Zákon o domovském právu by občanům v případě jejich nouze zaručoval dostačující pomoc obce, v níž trvale bydlí či se tam narodili. Takové opatření by současně umožnilo městům zbavit se nepřizpůsobivých občanů, kteří dlouhodobě porušují svým chováním základní pravidla občanského soužití.

Odmítáme zvýhodňování občanů na základě barvy pleti. Všichni občané mají mít nejen svá práva, ale také své povinnosti, nikdo nesmí být zvýhodňován, ani diskriminován. Sociální dávky musí být předmětem pomoci v tíživé životní situaci, nikoliv cílem k pohodlnému parazitování na úkor slušných lidí.

Absolutní zákaz všech drog, které se v tomto evropském prostředí za škodlivé drogy považují. Tvrdé tresty pro jejich distributory a uživatele. Odmítáme legalizaci tzv. měkkých drog a trváme na důsledném potírání obchodu s drogami. Pro dealery drog navrhujeme tvrdé tresty vězení bez možnosti předčasného propuštění. Pobyt v léčebně pro drogově závislé si každý narkoman bude hradit ze svých prostředků.

Prošetření privatizačních podvodů a důsledné potrestání všech viníků z tzv. malé a velké privatizace z počátku devadesátých let. Viníci, kteří tehdy umožnili obrovské

⁵⁷ Dělnická strana sociální spravedlnosti. *Program DSSS*. [online]. 2011, [cit. 2011-09-11].. Dostupné z WWW: <<http://www.dsss.cz/program>>.

rozkrádání státního majetku, musejí být odhaleni a po zásluze potrestáni včetně zabavení osobního majetku.

V druhé části programu DSSS schází oproti původní verzi Dělnické strany tento bod:

Požadujeme Zákon na ochranu mravnosti společnosti. Tímto zákonem by výroba, rozšiřování a prodej tzv. tvrdé pornografie zmizela ze scény a s ní i různé obscénnosti např. v televizi apod. (reality show aj.). Pomocí i tohoto zákona by s okamžitou platností byla zakázána pouliční prostituce.

Naopak novinkou je odstavec o odmítání zvýhodňování občanů na základě barvy pleti⁵⁸.

III.

Vrátit Zákoníku práce jeho pravý smysl. Naším cílem je zajistit dodržování práv zaměstnanců a vytvořit tvořivou atmosféru partnerství mezi zaměstnanci a zaměstnavatelem. Zaměstnanci musí mít ze strany zaměstnavatelů garantována veškerá práva dle Zákoníku práce; v případě jeho nedodržování hrozí zaměstnavateli sankce. Z toho důvodu je třeba zřídit speciální pracovní soudy, které by byly pro zaměstnance bezplatné; rovněž zaměstnanci by měli pro řešení případných konfliktů bezplatnou právní poradnu.

Zastavit krizový růst nezaměstnanosti. Vycházíme z faktu, že práce není zboží v běžném slova smyslu, nýbrž je pro člověka nutností a má svůj hluboký mravní a sociální význam...

Úřední místa budou obsazována pouze na základě osobních zásluh a kvalifikace, nikoliv politickým protěžováním. Důležitá úřední místa ve státní sféře, zejména ministerstva, musí být obsazována na základě odborných kvalit úředníků, nikoliv podle členství v politické straně. „Správná“ stranická legitimace není vstupenkou na lukrativní posty a členství ve správních a dozorčích radách. Požadujeme zavedení tzv. úřednické

⁵⁸ Dělnická strana. *Program Dělnické strany*. [online]. 2011, [cit. 2011-10-18]. Dostupné z WWW: <http://www.delnicka-strana.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=74&Itemid=103>

definitivy, o kterou by dotyčný úředník přišel pouze v případě závažného porušení předpisů či dlouhodobé nekvalitní práce.

Požadujeme, aby vlastnictví výrobních prostředků, budov apod. bylo nejen soukromé, ale i družstevní a státní. Zejména podporujeme vznik podniků se zaměstnaneckými akciemi, v kterých zaměstnanci jsou ve vztahu k zaměstnavateli jeho partneři a podílejí se na čistém zisku podniku, jakož i odpovědností za jeho chod.

Podporujeme vznikání řemeslnických cechů, cechovních spolků, jakož i cechovních komor za účelem obnovení zašlé slávy českého řemesla a jeho tradic. Tyto cechy mohou vytvářet svoje vlastní finanční fondy, jež by byly kapitalizované, a sloužily by na sociální podporu svým členům např. v případě nezaměstnanosti, nebo jako půjčky apod.

Podporovat české zemědělství a český venkov. DSSS⁵⁹ nepovažuje zemědělskou, ale i jinou půdu České republiky, za zboží, a proto odmítá jakoukoliv spekulaci s ní, jakož i její prodej cizincům. Soběstačnost našeho státu ve výrobě potravin je naším hlavním cílem. Rozvoj zemědělství a kvalitní podmínky pro kultivaci krajiny a prostředí venkova musí být jedním z hlavních národních zájmů. Podporovat rovnost všech forem podnikání v zemědělství bez jakéhokoliv omezení. Pro kvalitní rozvoj venkova je nutné zajistit dobré životní podmínky jeho obyvatel. S tím souvisí především dopravní obslužnost a dostupnost všech služeb.

Zjednodušení daňové soustavy a omezit byrokracii a svévoli finančních úředníků. Základem fungující daňové reformy by mělo být snižování nepřímých daní, tedy těch, které nejvíce zatěžují sociálně slabší skupiny obyvatel. Dále u velkých podnikatelských subjektů zavést daňovou progresi, a to tak, že právnická osoba čím větší zisky by vykazovala, tím větší by měla daňovou zátěž. Tato progresse by ovšem neplatila v případě, pokud by právnická osoba značnou část svého zisku použila jako investici.

⁵⁹ Dělnická strana sociální spravedlnosti. *Program DSSS*. [online]. 2011, [cit. 2011-09-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.dsss.cz/program>>.

Je třeba se zaměřit na důsledné vybírání a placení daní. V případě jejich neplacení zavést nekompromisní postihy. Naopak pro podnikatele, kteří placení daní dodržují, zavést mimořádnou „daňovou odměnu“. Odmítáme přenášení problémů a finančních ztrát v oblasti bankovníctví na daňové poplatníky.

Omezit příliv cizího kapitálu, posílit domácí podnikatele, živnostníky, obchodníky a výrobce...

Stát se musí podílet značnou měrou na garanci slušného sociálního zázemí pro zaměstnance, dělníky a jejich rodiny. Stát nemůže mít zájem na ilegálně přivandrovalých námezdních dělnících. Ale nemůže mu být také lhostejné zbídačení celých sociálních skupin českého obyvatelstva.

V souvislosti s vymíráním obyvatelstva všemožně podporovat mladé rodiny, aby si mohly dovolit mít děti. Za tím účelem je třeba obnovit státní bytovou výstavbu pro mladé rodiny. Právo na bydlení je jedním ze základních lidských práv a z tohoto důvodu není možné ponechat tuto důležitou oblast pouze působení tržnímu hospodářství.

Zajistit kvalitně fungující zdravotnický systém. Zdravotní péče musí pro občany zůstat bezplatná, s výjimkou luxusních zdravotnických služeb. Požadujeme zrušení zdravotních poplatků. Je neodkladně třeba zredukovat počet zdravotních pojišťoven a zprůhlednit jejich činnost. Peníze od daňových poplatníků musí jít přímo do zdravotnictví, nikoliv na výstavbu luxusních paláců. Odmítáme plýtvání finančních prostředků ve formě bezplatného léčení cizinců, kteří do České republiky přicestovali z oblasti Afriky, Asie a Dálného východu. Prioritu v lékařské péči mají čeští občané.

Komplexní národní reforma českého školství. Vytvoření výhodných podmínek pro studium sociálně slabších studentů. Vzdělanost národa je obrazem jeho kvalit a zároveň jeho budoucností. České školství musí vychovávat k vlastenectví a úctě k národním tradicím a kulturním hodnotám. Základním pilířem školství musí být školy státní, hrazené z veřejného rozpočtu. Soukromé školy jsou hrazeny pouze ze zdrojů jejich zřizovatelů. Ve školách základního typu je zapotřebí postupně odbourávat systém liberální výchovy a žáky naopak vést k úctě k autoritě, sebeovládání a kamarádství.

Rozvoj sportu a tělovýchovy. Stát musí vytvářet podmínky pro rozvoj sportovních aktivit občanů a pro masový i výkonnostní sport a tělovýchovu, což je

nejlepší zárukou pro zdravý rozvoj generací. Provozovatele sportovních aktivit motivovat k pořádání akcí pro širokou veřejnost daňovými úlevami.

Ekologie. Podporujeme zachování jaderné energetiky. Prolomení těžebních limitů uhlí na severu Čech musí být řešeno referendem. Bezvýhradná podpora železniční dopravy. Používat jí na přepravu nákladů či na přepravu celých kamionů. Dořešit s německou stranou možnost přepravovat vlakem kamiony přes Krušné hory. Úplný zákaz jízd kamionů přes víkend, kromě nákladů se zbožím krátké trvanlivosti či zvířaty. Zvýšit počet chráněných krajinných oblastí.

Senioři musí mít důstojné podmínky pro svůj život. Odchod občana do důchodu nesmí znamenat snížení jeho životní úrovně a odstranění na okraj společnosti. Stát musí zajistit seniorům důstojné podmínky a nenechat je napospas osudu. Důchody musí být každoročně valorizovány tak, aby byla pokryta míra zdražení ve všech oblastech a vzhledem na reálný pokles kupní hodnoty. Výše průměrného důchodu nesmí poklesnout pod 50 % reálné mzdy pracujících v ČR. Odmítáme zvyšování hranice odchodu do důchodu a požadujeme její zastavení pro muže na 61 let a pro ženy 59 let.

Nový bodem ve třetí části programu DSSS oproti předchůdkyni Dělnické straně je ekologie⁶⁰, což dokazuje, že tuzemská nacionální scéna jde s dobou a snaží se po vzoru svých evropských přátel hrát také na ekologickou strunu.

⁶⁰ Dělnická strana sociální spravedlnosti. *Program DSSS*. [online]. 2011, [cit. 2011-09-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.dsss.cz/program>>.

4 Opatření proti ultrapravici ze strany demokratického státu

4.1 Možnosti postihu projevů krajní pravice v ČR

Možnost postihu projevů krajní pravice je jen tehdy, jsou-li jejich projevy v rozporu s platnými právními předpisy. Samozřejmě je také možné jistá ignorace či společenské vyčlenění těchto jevů, což však je nutné pouze při všeobecné občanské shodě. I přes jakési společenské vyčlenění tyto projevy zde zůstanou. Na místě je však otázka zda zákaz a různé postihy tyto projevy naopak neposilují. Příkladem mohou být Spojené státy americké, kde jsou veškeré politické projevy tolerovány, ať jsou třeba extremistické, naopak jsou tvrdě postihovány násilné či jinak protiprávní činy. Výsledkem je, že demonstrací různých radikálních hnutí je poskrovnu a účast je mnohdy mizivá (několik desítek osob), což vzhledem k počtu obyvatel Spojených států je zanedbatelné minimum. Avšak podobný postup v České republice by byl možný jen při změně právního systému.

Když vezmeme trestně-právní postih projevů extremismu, tak zde jej můžeme rozdělit na individuální projevy a skupinové projevy. Individuální ve smyslu konkrétní člověk spáchá nějaký čin s extremistickým úmyslem a je pak možné ho postihnout, pokud porušil zákon. To samé platí o skupině, ale navíc zde je možné určité hnutí nebo stranu také rozpustit, jak to bylo například u Dělnické strany, kterou rozpustil Nejvyšší správní soud. Toto rozhodnutí soudu také ukázalo, že pro podobná hnutí a strany není problém přerodit se v nové uskupení pod jiným názvem, a také samozřejmě s větším přizpůsobením se platným zákonům.

V našich podmínkách vyvíjí politické strany činnost na základě zákona č. 424 z roku 1991⁶¹. Vznikat a být činnými na základě tohoto zákona nemohou být strany, které porušují ústava a zákony, nemají demokratické stanovy a zvolené orgány, jejich cílem je odstranění demokratických principů ve státě či zamezují druhým stranám ucházet se o moc, nebo jejich program ohrožuje mravnost, veřejný pořádek, práva a svobodu občanů. Z těchto slov jde odvodit, že pokud má strana demokraticky zvolené orgány a její program je v pořádku, může zde působit.

⁶¹ DANICS, Š. *Extremismus*. Praha, 2003, s. 43-44.

Registraci stran provádí ministerstvo vnitra, které může registrace odmítnout z výše uvedených důvodů. Návrh na rozpuštění existující strany může podat vláda, a také prezident, například na základě podaného podnětu (např. petice). U pozastavení činnosti strany je paleta možností širší, např. důvodem může být, že ve stanovené lhůtě nebyly ustanoveny orgány strany nebo hospodaření strany porušuje platné zákony.

Je také třeba poupravit vnímání extremistů, už dávno neplatí, že rasista nebo fašista musí mít na sobě těžké boty a nosit bomber. Přestože existuje dílčí propojení mezi částí skinheads a krajní pravicí, nelze říci, že každý skinhead je pravicový extremist. Část skinheads je zařaditelná do levicového extremismu, další část se od politiky důrazně distancuje. V usnesení Nejvyššího soudu ČR Tdo 563/2004 se tento soud vymezil proti tomu, aby hnutí skinheads bylo pokládáno za protiprávní hnutí. V rámci odmítnutí odůvodnění rozsudků soudů nižších stupňů mj. konstatoval, že hnutí skinheads jako celek nelze označit za hnutí prokazatelně směřující k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásající rasovou, náboženskou či třídní zášť vůči jiné skupině osob tak, jak předpokládá základní skutková podstata trestného činu.

V logice tohoto rozhodnutí je pak dokazování trestné činnosti s extremistickým podtextem třeba dokazovat, k jakému směru skinheads se tito pachatelé hlásí, což lze především na základě používané symboliky a hesel, ale také podle subjektů s kterými spolupracují.

4. 2 Opatření PČR v boji proti pravicovému extremismu

České zákony umožňují v podstatě velmi dobré postihování pravicového extremismu. Policejní postihování pravicového extremismu je poměrně efektivní. Policie však nemůže odstraňovat společenské zdroje pravicového extremismu. Policie České republiky má specializované orgány, které se bojem s extrémní pravicí profesionálně zabývají. Problematická je situace na obvodní úrovni, kde panuje velká fluktuace mezi odborníky na toto téma.

České trestní právo klade důraz na motivace jednotlivce v oblasti trestání neonacismus, tj. orgány činné v trestním řízení musejí prokázat jednotlivci příslušnost k nějakému neonacistickému hnutí, což je velmi komplikované a má za následky negativní vnímání Policie ČR, která je některými médii vnímána jako „málo tvrdá“. Policie ČR se ale v těchto případech musí přesně držet zákona, a to v případech, kdy jsou pravicový extremisti velmi opatrní a dávají si pozor, aby nepřekročili hranici zákona.

Pojem extremismus je pojmem čistě úředním, není zakotven v právním řádu České republiky⁶². Zřejmě nejčastěji je extremistická symbolika postihován podle § 355 trestního zákoníku (tj. hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob), a také § 356, odst. 1 trestního zákoníku (tj. kdo veřejně podněcuje k nenávisti k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo skupině osob atd.), pachatelům zde hrozí až dvě léta odnětí svobody. V odst. 2 uvedeného paragrafu je uvedeno, že stejně bude potrestán ten, kdo se spolčí nebo srotí ke spáchání činu uvedeného v odst. 1. U činů, kde je vyhrožováno násilím lze použít § 352 (násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci), dle tohoto paragrafu bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta ten, kdo užije násilí proti skupině obyvatel nebo jednotlivci.

V § 352, odst. 3, písm. b) je pamatováno na vyhrožování násilí filmem, rozhlasem, televizí, a zvláště veřejně přístupnou počítačovou sítí. Mezi další formy trestní součinnosti patří např. § 364 (podněcování k trestnému činu – za veřejně podněcování k trestnému činu hrozí odnětí svobody až na dvě léta), a s tím související § 365 (schvalování trestného činu). U extremistických hnutí může být také použit § 358 (výtržnictví – tj. kdo se dopustí veřejně nebo na místě veřejně přístupném výtržnosti tím, že napadne jiného, hanobí hrob atd.), dále u specifických činů lze aplikovat též § 359 (hanobení lidských ostatků).

Při používání extremistické symboliky⁶³ je třeba mít na vědomí, že používat převzatou nebo původní symboliku není trestné (typické je například využití svastiky buddhisty). Z hlediska českého trestního práva je třeba posuzovat kontext využití takovýchto symbolů, tj. vazbu na konkrétní hnutí. Použití hákového kříže do

⁶² MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, 2004, s. 4-5.

⁶³ MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha, 2004, s. 6.

antifašistické kampaně není trestné, ale naopak použití stejného symbolu k propagaci hnutí, které má zjevně neonacistické tendence, trestné být může.

Takže opatření Policie ČR v této oblasti by mělo jít ruku v ruce s odborníky, soudními znalci, odborníky z řad společenských věd, znalci z oboru kriminalistiky, případně s historiky. Avšak tato práce vyžaduje odbornost a specializovanost, což u obvodních oddělení je velice obtížné, tudíž je to spíše záležitost krajských a celorepublikových orgánů Policie.

ZÁVĚR

Tato práce se snažila analyzovat krajní pravici z hlediska jejích ideových východisek a popsat její nejvýznamnější subjekty, které u nás působily a působí. V první části se autor zabýval kořeny nacismu a fašismu ve 20. století a počátky fašistického hnutí v Československu. Dále se autor snažil vymezit různé směry ultrapravice v našem prostředí, včetně hnutí Skinheads, které prošlo mnohými proměnami, a proto je potřebné ho vnímat velmi diferencovaně.

Hlavní část této bakalářské práce je věnována vzniku, fungování a následném zániku Dělnické strany, která byla nejvýznamnějším reprezentantem krajní pravice v České republice. Vznik Dělnické strany, jak dokládá i tato práce, nebyl čistou ránou z nebes, ale naopak promyšleným krokem bývalých politických aktivistů. Následné rozpuštění na základě rozhodnutí Nejvyššího správního soudu neukončilo činnost lidí sdružených v této straně, ale dalo signál k pokračování v Dělnické straně sociální spravedlnosti, která navazuje na činnost své předchůdkyni, avšak snaží se vyvíjet činnost v mezích zákona.

Práce ukázala nejen ideovou propojenost Dělnické strany sociální spravedlnosti (DSSS) se zrušenou Dělnickou stranou, ale také personální spojitost s různými členy pravicové extremistické scény u nás. Součástí této práce je také program Dělnické mládeže, která po vzoru italské a německé krajní pravice oslovuje a mobilizuje mladou radikální českou mládež.

Právní postižitelnost a možné opatření v souvislosti s bojem proti extremismu ukazují poslední stránky této práce. Je zde poukázáno na možnost, ale i meze společenské, ale i právní eliminace projevů krajní pravice v našich podmínkách.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

Literární zdroje:

1. BŮHME, M. *Neonacismus a extremismus*. Praha: Preceptio o. s. 2009, 18s. Brožura Nadace ČEZ.
2. DANICS, Š. *Extremismus, hrozba demokracie*. Praha: Vydavatelství Police History, 2002. 62s. ISBN 80-86477-07-X.
3. DANICS, Š. *Extremismus*. Praha: Nakladatelství Triton, s. r. o. 2003. 128s. ISBN 80-7254-454-3.
4. GREGOROVIČ, M. *Kapitoly o českém fašismu*. Nakladatelství Lidové Noviny, 1995. 186s. ISBN 807-106-100-X.
5. CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. 183s. ISBN 978-80-7367-098-6.
6. CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001. 172s. ISBN 80-7201-265-7.
7. JELÍNKOVÁ, E. BEDNÁŘOVÁ, H., BLAŽKOVÁ, M. *Nebezpečné známosti. Pravicový extremismus v malém příhraničním styku (SRN-ČR)*. Drážďany: Kulturbüro Sachsen e. V., 2009. 152s. Weiterdenken Heinrich Böll Stiftung Sachsen.
8. MAREŠ, M. *Pravicový Extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2003. 655s. ISBN 80-86598-45-4.
9. MAREŠ, M. *Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2006. 80s. Manuál pro Policii ČR.
10. MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. 476 s. ISBN 80-903333-8-9.

Elektronické zdroje:

1. Antifa.cz: *Nový název, staré tváře*. [online]. 2010, [cit. 2011-05-17].. Dostupné z WWW: <<http://www.antifa.cz/content/dsss-novy-nazev-stare-tvare>>
2. Antifa.cz: *Nová neofašistická strategie: Casa Pound*. [online]. 2011, [cit. 2011-07-03].. Dostupné z WWW: <<http://www.antifa.cz/content/nova-neofasisticka-strategie-casa-pound>>
3. BRUBEAKER. *Kult Skinheads*. [online]. 2010, [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW: <<http://brubeaker.sweb.cz/skinheads/skinheads.htm>>

4. Czechkid.cz. *Neonacismus*. [online]. 2010, [cit. 2011-12-07]. Dostupné z WWW: <<http://czechkid.cz/si1310.html>>
5. DERP P. *Národní socialismus*. [online]. 2007, [cit. 2011-12-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.derp.blog.cz/0707/narodni-socialismus>>
6. Dělnická mládež. *Program Dělnické mládeže*. [online]. 2010, [cit. 2010-11-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.delnickamladez.cz/nas-program>>
7. Dělnická strana. *Program Dělnické strany*. [online]. 2011, [cit. 2011-10-18]. Dostupné z WWW: <http://www.delnicka-strana.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=74&Itemid=103>
8. Dělnická strana sociální spravedlnosti. *Program DSSS*. [online]. 2011, [cit. 2011-09-11]. Dostupné z WWW: : <<http://www.dsss.cz/program>>
9. KRATOCHVÍL L., TŘEČEK Č., WIRNITZER, J. *Soud rozpustil Dělnickou stranu, ovládají ji militantní rasisti*. [online]. 2010, [cit. 2010-11-17]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/soud-rozpustil-delnickou-stranu-ovladaji-ji-militantni-rasisti-pxn-/domaci.aspx?c=A100217_100348_domaci_cen>
10. KOMÁRKOVÁ P., EICHLER P. *Sokol: Národní odpor a Dělnickou stranu tvoří tentýž lidský substrát*. [online]. 2010, [cit. 2010-01-12]. Dostupný z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/sokol-narodni-odpor-a-delnickou-stranu-tvori-tetnyz-lidsky-substrat12e/domaci.aspx?c=A100112_09224_domaci_cen>
11. MAREŠ M., VEJVODOVÁ P. *Dělnická strana. Profil české pravicové extremistické strany*. [online]. 2010, [cit. 2011-01-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.rexter.cz/delnicka-strana-profil-ceske-pravicove-extremisticke-strany/2010/11/07/>>
12. MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Zpráva o problematice extremismu na území České republiky v roce 2010 a Vyhodnocení koncepce boje proti extremismu pro rok 2010*. [online]. 2010, [cit. 2011-11-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>>
13. MRTVOLA. *Ideologie třetí cest, italský fašismus*. [online]. 2009, [cit. 2011-11-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.punk.cz/index.asp?menu=&record=9297>>

Seznam obrázků

1. Znak NSDAP. Dostupné z WWW: <<http://gbgm-umc.org/umw/anti-hate/symbolsofhate.html>>.
2. Znak S.H.A.R.P. Dostupné z WWW: <<http://floridasharp.blogspot.com/2010/01/fw-sharp-skinheads-view-topic-sent.html>>.
3. Konference Casa Pound. Dostupné z WWW: <<http://antifa.cz/content/nova-neofasisticka-strategie-casa-pound>>.
4. Předseda Tomáš Vandas na shromáždění Dělnické strany. Dostupné z WWW: <<http://cs.electionsmeter.com/hlasovani/delnicka-strana-socialni-spravedlnosti>>.
5. Členové Národního odporu, Patrik Vondrák (horní řada uprostřed) se stal později předsedou pražské pobočky Dělnické strany. Dostupné z WWW: <<http://www.antifa.cz/content/razie-delnicka-strana-rwu-bajba-whitejustice>>.
6. Vyobrazení dělníka v podání Dělnické strany a NSDAP. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/ozubena-kolecka-nejsou-neskodna-aneb-vyber-z-ortelu-nad-delniky-ps6-/domaci.aspx?c=A100217_135341_domaci_jw>.
7. Znak Dělnické mládeže v Severních Čechách. Dostupné z WWW: <<http://www.radnice-litvinov.cz/1032011>>.
8. Ota Zaremba a Tomáš Vandas. Dostupné z WWW: <<http://www.tomasvandas.cz/fotogalerie->>>.

Přílohy

I. Česko. Nejvyšší správní soud. Zrušení Dělnické strany Nejvyšším správním soudem v Brně. *Rozsudek jménem republiky*. 2010, s. 1, s. 3 -10, s. 17 -19, s. 112 - 122.

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr.
a soudců JUDr., JUDr., JUDr., JUDr.
....., JUDr. a JUDr., v právní věci navrhovatele:
vláda, se sídlem nábr. E. Beneše 4, Praha 1, zastoupené JUDr. Tomášem Sokolem,
advokátem se sídlem Sokolská 60, Praha 2, proti odpůrci: Dělnická strana, se sídlem
Ciolkovského 853, Praha 6, o návrhu na rozpuštění politické strany,

t a k t o :

I. Politická strana Dělnická strana se r o z p o u š t í .

O d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší správní soud (dále též „Soud“) s ohledem na rozsah odůvodnění tohoto rozsudku a pro lepší orientaci v něm ho podrobně strukturoval a tuto strukturu vtělil do následujícího obsahu.

I. Návrh vlády včetně jeho doplnění

[1] Soud předem stručné rekapitulace obsahu návrhu Vlády České republiky (dále jen „vláda“) připomíná, že plný text tohoto návrhu je k dispozici na jeho webových stránkách www.nssoud.cz v oddílu Aktuality, zpráva ze dne 9. 10. 2009.

[2] Vláda podala dne 23. 9. 2009 návrh na rozpuštění Dělnické strany (dále též „DS“) podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů (dále také „Zákon“). Tento návrh vláda doplnila podáními ze dne 27. 11. 2009 (vyjádření k podání DS z e d ne 1 1. 1 1. 2 009) a z e d ne 22. 12. 2009 (návrh na provedení dalších důkazů).

[3] Vláda zdůraznila nutnost vnímat jí předestřené skutečnosti v jejich vzájemné souvislosti. Dělnická strana se ve svých aktivitách změnila. Původně byla subjektem nesystematicky ohrožujícím mravnost, veřejný pořádek a verbálně útočícím na ústavu a zákony. Nyní pokročila od proklamace záměrů k aktivitám organizovaným a prováděným výhradně za účelem ohrožování mravnosti a veřejného pořádku, práv a svobod občanů. Ty již nejsou vedlejším efektem jiné politické aktivity a Dělnická strana zneužívá politických svobod k aktivitám, které prvoplánově směřují mimo rámec a zájem demokratické společnosti, tedy cíleně porušuje ústavu nebo na ústavní principy útočí, ohrožuje mravnost, veřejný pořádek a práva a svobody občanů.

[4] Program a projevy představitelů Dělnické strany jsou postaveny na systematickém urážení a pomlouvání určitých skupin obyvatel a mají za cíl vytváření negativních pocitů, strachu a nenávisti vůči těmto skupinám. Tím směřují k ohrožení demokracie, přičemž s ohledem na četnost a způsob tohoto počínání a s ohledem na reakce, které toto počínání vyvolává, se ohrožení jeví jako bezprostřední.

I. 1 Programová orientace Dělnické strany

[5] Dělnická strana se hlásí k myšlenkám národního (nacionálního) socialismu. Poukazuje na dříve působící národně socialistické strany a zaštiťuje se jmény např. Milady Horákové nebo Václava Klobáče. Tím se snaží ukázat vazbu na český, nikoliv hitlerovský národní (nacionální) socialismus. Vláda nevykládá sousloví národní socialismus bez dalšího jako ideologii totožnou s nacismem. Národní socialismus prezentovaný Dělnickou stranou (a Dělnickou mládeží) však vnímá jako ideologii, ke

kteřé se hlásí dnešní neonacistická scéna. Odkazy Dělnické strany na české národně sociální hnutí jsou zástěrkou a ve skutečnosti jde o ideologii hitlerovského nacionálního socialismu a neonacismu, od nichž se DS nikdy veřejně nedistancovala. Takovéto vymezení samo o sobě není povinností politické strany, Dělnická strana však v praxi vyjadřovala sympatie osobám stíhaným za podporu nebo propagaci hnutí, vyznávajícího tuto ideologii.

[6] O faktickém názorovém směřování Dělnické strany svědčí také úzká a veřejně známá provázanost Dělnické strany s dalšími neonacistickými a ultranacionalistickými skupinami. Vláda připomněla, že národní socialismus je totalitární ideologií neslučitelnou s demokracií a lidskými právy a jeho přívrženci bezpochyby sledují cíle předpokládané článkem 17 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (Rozhodnutí Evropské komise pro lidská práva ze dne 12. 10. 1989 ve věci B. H., M. W., H. P. a G. K. proti Rakousku, stížnost č. 12774/87).

[7] Dělnická strana porušuje ustanovení § 4 písm. a), d) Zákona. Základním principům fungování demokratického státu odporuje snaha o snižování úrovně lidských práv a svobod, byť jen pro některé skupiny občanů. Tuto snahu vláda dovodila z programu a postojů proklamovaných Dělnickou stranou.

[8] Požadavek „zavedení určování národnosti obyvatel republiky a jejího potvrzení do rodných a křestních listů, rovněž i občanského průkazu. V tomto smyslu je třeba změnit Ústavu ČR“ vláda vnímá v kontextu s nacionalismem hlásaným Dělnickou stranou a rasismem či xenofobií, projevujícím se ve vztahu k Romům, Židům a příslušníkům jiných států. Realizace záměru by nepřípustně zasáhla do osobnostních práv, do ochrany soukromí ve smyslu článku 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále též „Listina“). Dělnická strana také spojuje určité právní nároky pouze s českou národností, proto by realizace tohoto záměru byla podmíněna i likvidací článku 3 Listiny a byla by v rozporu s Rámcovou úmluvou o ochraně národnostních menšin, která stanoví, že z volby příslušnosti k určité národnostní menšině nesmí vzejít žádná nevýhoda. V programu není upřesněn způsob určení národnosti, ale z gramatického výkladu lze dovodit, že by šlo o určování tzv. objektivní, tedy závislé na rozhodování vnější autority. To by však bylo v rozporu s článkem 3 odst. 2 Listiny. Cílem tohoto

bodů programu je nepochybně odstranění jednoho ze základních demokratických základů státu, totiž rovnosti občanů. Již jen požadavek takového postupu je porušením Ústavy a Listiny.

[9] Za urážlivý, pomlouvačný vůči celým skupinám obyvatel a narušující veřejný pořádek a práva občanů považuje vláda požadavek: „(v)ypovědět ilegální přistěhovalce. Lidé bez státní příslušnosti budou vyloučeni ze všech státních podpor a dotací. Nechceme být „žumpou Evropy“ a zemí plnou imigrantů, přistěhovalců ze států bývalého Sovětského svazu, Balkánu, Asie, Dálného východu apod. Požadujeme zrušení přistěhovaleckých táborů a zrušení všech podpor pro přistěhovalce. Politický azyl či povolení k pobytu může dostat pouze osoba splňující morální kvality a odborné znalosti, u níž je předpoklad, že se přizpůsobí národním tradicím a zvykům občanů České republiky a je zde záruka plné asimilace do většinové společnosti.“ Program politické strany nelze koncipovat na systematickém a programovém urážení a pomlouvání určitých skupin obyvatel. Tento bod je výrazně diskriminační a rozporný s článkem 1 Listiny a s článkem 14 odst. 5 Listiny. Požadavek plné asimilace je také v rozporu s Rámcovou úmluvou o ochraně národnostních menšin.

[10] Požadavek obnovy institutu domovského práva je vyslovován z řady míst a je zřejmě jen výsledkem neznalosti právního kontextu, zejména občanských práv zaručených Listinou. Návrh Dělnické strany „(j)e nutné zavést Zákon o domovském právu... Tím by se velká města zbavovala i tzv. bezdomovců, kteří by byli eskortováni do svých domovských obcí, které by měly povinnost se o ně postarat.“ Požadovaná úprava by byla v rozporu s článkem 14 odst. 1 Listiny, v rozporu se Všeobecnou deklarací lidských práv i s Mezinárodním paktem o občanských a politických právech. Listina umožňuje omezení tohoto práva zákonem, ale pouze v nevyhnutelných případech z přesně vymezených důvodů. Dělnická strana neodůvodňuje požadavek na zavedení domovského práva žádným z těchto důvodů.

[11] Vláda připustila kontroverzi institutu registrovaného partnerství a témat souvisejících s veřejnou existencí a soužitím homosexuálů. Programové prohlášení DS „(j)ednoznačně odmítáme snahy postavit zákonem homosexuální vztahy na stejnou úroveň manželství. Žádáme zrušení zákona o partnerských vztazích. Aktivita pochybných pseudohumanistů jsou mimořádně nebezpečné pro občanský pořádek a

přirozený stav společnosti a znamenají postupný morální ale i fyzický úpadek lidské společnosti. Pohlavní deviace musí být zcela jednoznačně postaveny mimo zákon“ vláda vnímá v kontextu agresivních výpadů této strany vůči homosexuálům v praxi a spojení homosexuality s pohlavní deviací považuje za zásah do soukromí.

[12] K programovému bodu DS *„(j)e třeba novelizovat zákon o policii, jakož i zákon o vězeňství. Každý zločinec, pouliční zloděj, násilník, ale i výrostci poškozující majetek obce či vlastníka domu, různí rváči a provokatéři apod. musejí počítat s tím, že policie se s nimi při dopadení mazlit nebude a veškerá odpovědnost proto padá na ně. Jejich svoboda skončila tam, kde začíná svoboda jiného. Hovořit v tomto případě o humanitě je naprosto scestné. Vězeňství je třeba zbavit nesmyslné „humanizace“; vězňové musejí mít pocit, že jsou ve vězení, nikoliv na léčení. Svou tvrdou prací - která je tím správným výchovným prostředkem – si vězňové musejí platit svůj pobyt i ochranu, jakož i dluhy, které svou činností napáchali.“* vláda připustila, že zpřísnění podmínek ve věznicích může být legitimní. Dělnická strana se ovšem nedovoleně dovolává dehumanizace vězeňského prostředí. Hodnoty, na kterých je založena česká ústavnost, znamenají také to, že lidská práva jsou právy všech lidských bytostí, včetně těch, kteří jsou podezřelí, že se něčím provinili nebo odsouzených. Uvedený bod programu je v rozporu i s článkem 5 Listiny, s článkem 7 odst. 2 Listiny, a s článkem 10 Listiny. Relevantní jsou i evropská Úmluva o zabránění mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání a Úmluva proti mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, kterými je Česká republika vázána. Cíl odebrat trestně stíhaným osobám faktickou možnost právní ochrany a zachování určitého zákonného standardu práv a svobod znamená zásadní zásah do ústavní koncepce práv a svobod.

[13] Realizace programových bodů *„(s)tát se musí podílet značnou měrou na garanci slušného sociálního zázemí pro zaměstnance, dělníky a jejich rodiny. Zde bude hrát roli národnost dělníka či zaměstnance. Stát nemůže mít zájem na ilegálně přivandrovalých námezdních dělnících.“* a *„prioritu v lékařské péči mají čeští občané. Požadujeme, aby občané české národnosti, kteří vykonávají těžkou manuální práci, např. slévači, horníci apod., jednou ročně mimo svou dovolenou na čtrnáct dní ze státních prostředků odjeli na rehabilitace do lázní,“* by byla v rozporu s článkem 3 Listiny. Česká republika se navíc mezinárodními smlouvami zavázala zaručit základní práva a svobody každému bez rozdílu. Ani v případě specificky vymezených práva

určitých skupin osob (zaměstnanců, dělníků apod.) nelze přiznávat práva jen příslušníkům určité národnosti. Zároveň se jedná o rozpor s článkem 24 a s článkem 25 Listiny.

[14] Podle vlády Dělnická strana programovým bodem „(p)rošetření privatizačních podvodů a důsledné potrestání všech viníků z tzv. malé a velké privatizace z počátku devadesátých let bez ohledu na promlčecí lhůty jejich trestných činů. Viníci, kteří tehdy umožnili obrovské rozkrádání státního majetku, musejí být odhaleni a po zásluze potrestáni včetně zabavení osobního majetku a opětného zestátnění podniku“ zjevně slibuje porušování trestního zákona a znárodňování. To by znamenalo odstranění některých podstatných náležitostí právního státu. Zákaz retroaktivity trestních předpisů odporuje samotné podstatě demokratického právního státu, vyvlastnění by zřejmě bylo v rozporu s článkem 11 odst. 4 Listiny.

[15] Z jednání, názorů a veřejně uváděných postojů, zastávaných představiteli Dělnické strany a šířených na mítincích či jinými veřejnosti přístupnými způsoby, vláda dovozuje, že programové teze DS nemají pouze proklamativní charakter, ale že tato strana opravdu usiluje o zrušení či podstatné omezení některých základních lidských práv a svobod. Tím se dopouští jednání, které ohrožuje demokratické základy státu, porušuje ústavní pořádek a mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána, tedy protiprávního jednání. Společným jmenovatelem vystoupení DS a projevů je neodůvodněné vytváření sociálního napětí, negativních pocitů, strachu a nenávisti vůči různým skupinám obyvatelstva a zlovolné, zavádějící a zkreslující paušalizování. Vláda v tomto směru odkázala na řadu projevů představitelů a členů DS.

[16] Dělnická strana podle vlády programově odmítá princip zaručenosti základních lidských práv a svobod všech bez rozdílu rasy, náboženství, národnosti a její počínání plánovitě směřuje k poškození a zničení svobodného demokratického zřízení. Jakkoliv politické strany mohou v rámci svobody projevu vyjadřovat názory, které jsou šokující, zraňující nebo pohoršující a které většinová společnost odmítá, nelze tuto skutečnost vnímat jako omluvu pro projevy zjevně rasistické, xenofobní či jinak urážející. Dělnická strana tuto hranici ve svých projevech zjevně překračuje.

[17] Článek 5 Ústavy požaduje od politických stran vedle respektu k základním demokratickým principům také odmítání násilí k prosazování svých zájmů. Dělnická strana však využívá násilných metod a zastrašování, resp. je neodmítá. Vláda v této souvislosti poukázala na spolupráci DS s neonacistickými skupinami a hnutími, jejichž představitelé pro své zájmy a cíle často využívají násilí. Takové osoby jsou ve velké míře nejen sympatizanty, ale často přímo členy Dělnické strany, a její čelní představitelé takovým osobám vyjadřují veřejně sympatie a podporu. Jedná se např. o podporu odsouzeným osobám z hnutí Národní odpor (poznámka Soudu: toto hnutí je účastníky řízení a také v prováděných listinných důkazech promiscue označováno jako Národní odpor, Národní Odpor či Odpor, ve všech případech je však myšleno stejné hnutí) nebo osobám, které se pokusily o pogromistický útok na janovské sídliště. Dělnická strana je označuje za bojovníky či své spolubojovníky. Tato strana také záměrně cílí místa svých shromáždění do problematických lokalit, zejména za účelem vyvolání obav obyvatel takových míst a případného konfliktu s nimi. Na těchto akcích je často zaznamenána přítomnost sympatizantů neonacistických hnutí a zároveň členů Dělnické strany. Opomenout nelze ani aktivity Ochranných sborů DS.

[18] Demonstrace v Litvínově dne 18. 10. 2008 a následně plánovaný pochod na Janov měly být určitou odvetou za verbální útok na členy Ochranných sborů DS v Janově dne 4. 10. 2008. Při příchodu na náměstí účastníci pochodu organizovaně volali hesla: „Národ Čechům“, „Čechy Čechům“, „Bílí pojďte s námi“, „Stop černému rasismu“ a „Nic než národ“. Po rozpuštění shromáždění starostou (akce nebyla řádně nahlášena a existovalo riziko narušování klidu a pořádku) se demonstranti vydali směrem k sídlišti Janov, kde se pokusili o střet s romskými obyvateli. V tom jim zabránil zásah Policie ČR, během kterého bylo předvedeno celkem 9 osob, z toho dvakrát pro trestný čin výtržnictví (házení kamenů mezi zasahující policisty) a dvakrát pro podezření z trestného činu útok na veřejného činitele (1x napadení policistky z anti konfliktního týmu, 1x hození kamene na policistu). Dále bylo předvedeno 7 osob k podání vysvětlení (u předvedených zajištěny boxer, kladivo, obušky, slzotvorné prostředky, nože, plynové pistole a další zbraně). Akce byla cíleným pokusem o pogrom.

[19] Další demonstraci v Litvínově dne 17. 11. 2008 organizovala Dělnická strana pod názvem „Proti pozitivní diskriminaci a policejnímu násilí“. Na shromáždění

DS navazující pochod do Janova ohlásil člen AN Jiří Bunda. Po ukončení shromáždění se několik set účastníků demonstrace vydalo na pochod do sídliště Janov. V průběhu pochodu došlo k tvrdým střetům s Policií ČR. Dělnická strana se k akci několikrát přihlásila a vyjádřila jí podporu, zejména v mimořádném vydání Dělnických listů č. 19, uvedeného nadpisem „Náš boj s režimem“ a v projevech svých představitelů.

[20] Dělnická stran původně oznámila shromáždění v Přerově, po stažení oznámení byl svolavatelem akce „Pochod proti rasismu“ dne 4. 4. 2009 J....., člen předsednictva DS. Akci zaštiťovali Autonomní nacionalisté a pozvánka byla zveřejněna i na webu www.odpor.org. Po oficiálním skončení pochodu došlo ke střetům s Policií ČR. Na akci byli přítomni někteří funkcionáři DS. Dělnická strana zveřejnila v Dělnických listech informaci o konání pochodu a rozhovor s „aktivistou národního socialismu“ nazvaný „Jedu do Přerova, protože nevěřím Systému“. Tento rozhovor byl převzat také na stránky www.odpor.org.

[21] Ve slovenské obci Šarišské Michaľany se dne 8. 8. 2009 konala neoznámená demonstrace proti romské kriminalitě, kterou organizovala Slovenská pospolitosť. Za Dělnickou stranu se účastnilo několik osob v čele s L....., místo předsedkyní Dělnické mládeže a členkou DS. Na nepovoleném shromáždění došlo k zásahu policie a bylo zadrženo 30 osob, včetně L..... Podle veřejně dostupných informací utrpělo zranění 7 lidí, z toho 5 policistů. Dělnická strana informovala o akci v článku v Dělnických listech nazvaném „Slovensko se připravuje na svůj Janov“, v jehož závěru je uvedena výzva aktivisty J. B.: „Naši slovenští bratři nechyběli 17. listopadu loňského roku na celonárodní demonstraci v Janově. Nyní volají oni nás o pomoc v boji s režimem a cikánským rasismem.“ Předseda Dělnické strany také veřejně prohlásil: „Celý zásah slovenské policie hodnotím jako neadekvátní a nepřiměřený. Domnívám se, že policie na Slovensku se chovala stejně neprofesionálně, jako jejich čeští kolegové při loňském zásahu proti demonstrantům na českém sídlišti Janov.“ . Tato akce je také důkazem provázanosti Dělnické strany a hnutí Slovenská pospolitosť.

[22] Vláda uzavřela, že Dělnická strana porušuje Ústavu a zákony a jejím cílem je odstranění demokratických základů státu. Nerespektuje základní demokratické principy a neodmítá násilí k prosazování svých zájmů. Inklinuje k omezování některých lidských práv a svobod, směřuje k potlačení rovnoprávnosti občanů a ke snaze o

uchopení a držení moci způsobem zamezujícím druhým stranám a hnutím ucházet se ústavními prostředky o moc. To vláda dovozuje také ze spolupráce Dělnické strany a krajně pravicových hnutí. Dělnickou stranou navrhovaná úprava práv a povinností občanů a nového uspořádání společnosti není založena na dodržování demokratických principů, ale na jejich porušování či omezování. Politická strana obecně může požadovat změnu ústavy a zákonů, ale změny navrhované Dělnickou stranou volají po diskriminaci a odstranění samotné podstaty základních lidských práv a svobod. To je podporováno veřejnými vystoupeními představitelů Dělnické strany.

I. 2 Ochranné sbory (OS)

[23] Dělnická strana si vytvořila Ochranné sbory (dále též „OS-DS“), jejichž úkolem je podle oficiálního prohlášení ochrana stranických představitelů, organizování a dohled nad stranickými akcemi a případná pomoc občanům při řešení nejrůznějších problémů. Jejich vrchním velitelem je předseda strany. OS-DS mají vlastní organizační strukturu a fungují na subordinačním principu. Byl stanoven kodex chování a podmínky pro přijetí. Jednou z nich je čistý trestní rejstřík, ale velká část členů OS-DS tuto podmínku nespĺňuje. Aktivními členy OS-DS jsou navíc osoby výrazně spjaté s krajně pravicovými hnutími, často ozbrojené.

[24] Z článku 2 odst. 1 Listiny vyplývá, že politickým stranám nepřísluší vměšovat se do funkcí státních orgánů (poznámka Soudu: zde se vláda dopustila zjevné chyby, jedná se o článek 20 odst. 4 Listiny). Politickým stranám nepřísluší ani vytváření ozbrojených složek, případná obrana je úkolem bezpečnostních sborů. Přípustné není ani založení organizační jednotky s ozbrojenými členy, byť by byly zbraně registrované pro osobní potřebu. Začne-li politická strana ve svém programu, stanovách či faktickém jednání počítat s organizací ozbrojených osob, jedná se o porušení § 5 Zákona a článku 5 Ústavy.

[25] OS-DS užívají jako znak svislý meč na pozadí rudého ozubeného kola, který evokuje symboliku užívanou hitlerovskými ozbrojenými sbory. V minulosti to byly právě Hitlerovy oddíly SA (Sturmabteilung), které se jako pouliční oddíly NSDAP (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei) staly výrazným činitelem a nátlakovým faktorem při přebírání moci nacisty.

[26] OS-DS často cílí činnost (tzv. monitorovací hlídky) do problémových lokalit, kde mohou očekávat střety s obyvateli. Zde vláda odkázala na události v Litvínově – Janově a na další akce na různých místech zejména severních Čech (Bílina, Krupka, Postoloprty). Např. v březnu roku 2009 místopředseda DS Petr Kotáb oznámil, že tato strana začíná monitorovat situaci v Krupce a uzavřel „(s)lušní občasně Krupky musejí mít zajištěno právo na klidný a různými parazity nerušený život“, přičemž parazity mínil místní Romy. Dne 18. 4. 2009 se uskutečnilo v Krupce shromáždění. Pochod v Krupce byl na webových stránkách DS prezentován jako pomoc obětem žijícím v Krupce u Teplíc, které jsou již celé roky terorizovány cikánským morem. Akce byla navíc prezentována jako „Den 18 je tady“, přičemž číslice 18 je považována za označení iniciál Adolfa Hitlera. OS-DS se do Krupky znovu vrátily již 25. 4. 2009. Obdobná akce OS-DS se uskutečnila dne 21. 2. 2009 a také v tomto případě se nejprve objevila na webu DS informace, že občané požádali o ochranu před nepřizpůsobivými občany. OS-DS vyvolávají tímto jednáním napětí, které vede k eskalaci konfliktů a komplikuje nalezení uspokojivých řešení. Vedení města Krupka např. varovalo před pochody Dělnické strany a vyzvalo občany, aby zůstali doma.

[27] OS-DS tak v souladu s programem Dělnické strany, ze kterého je zřejmá podpora romské segregaci, cíleně vyvolává strach u členů romské komunity a tím vytváří společenské napětí. Pochody OS-DS působí jako hrozba násilím – skutečnost, že příslušníci OS-DS pochodují po určité romské čtvrti dokazuje, že „cikánský problém“ zdůrazněný Dělnickou stranou je třeba řešit silou, pochody pak slouží k demonstraci síly. Hrozba násilím má jasného adresáta.

[28] Dělnická strana se také snaží prostřednictvím OS-DS suplovat role, které přísluší obcím, městské policii či Policii ČR. Činnost OS-DS je spojována se zajišťováním ochrany před nepřizpůsobivými občany. Politickým stranám je však takováto činnost zakázána, neboť ochrana je úkolem Policie ČR. K událostem v Litvínově-Janově zřídila Dělnická strana zvláštní webovou stránku a také ustavila tzv. vzdorostarostu. Na webu umístila i výzvu a kontaktní telefonní čísla na tzv. SOS linku pro občany, kteří mají potíže se svými sousedy a kterým nepomohla radnice nebo Policie ČR. Vláda v této činnosti spatřuje snahu Dělnické strany o vměšování se do funkcí a činností, které přísluší státním orgánům.

[29] Konečně vláda tvrdila, že činnost OS-DS je nutné vnímat a hodnotit v souvislosti s akcemi Dělnické strany. Členové DS a OS-DS se snaží vyprovokovat jednání, na které poté reagují a vytvářejí dojem, že sjednávají pořádek. Ve skutečnosti pořádek narušují a vyvolávají nepokoje nejen v místě pořádání akcí, ale i v ostatních místech, kde se soustředí minority, vůči kterým akce primárně směřují. V důsledku synergických efektů dochází k destabilizaci situace. Fakt, že členové OS-DS nejsou vždy ozbrojeni, není rozhodující.

I. 3 Propojení Dělnické strany s dalšími subjekty

[30] Dále vláda tvrdila, že Dělnická strana úzce spolupracuje s dále popsány mi neonacistickými a ultranacionalistickými hnutími, která svým jednáním a náplní své činnosti často ohrožují veřejný pořádek a práva a svobody občanů.

[31] Národní odpor (dále též „NO“) je neregistrovaná radikální neonacistická organizace a důležitá součástí krajně pravicových hnutí. NO je fakticky synonymem pro neonacistickou scénu v ČR, na jejímž sjednocení a vedení se významnou měrou podílí. Významnou roli hraje také v oblasti spolupráce mezi ostatními světovými neonacistickými skupinami (Slovensko, Německo, Itálie, USA atd.). Ve své činnosti navazuje (ideově i personálně) na dřívější extremistické organizace, ultrapravicová hnutí či politické strany, registrované i neregistrované, např.: Bohemia Hammerskins, Blood & Honour Division Bohemia, Republikánská mládež, Národní aliance, Národně sociální blok ad. Jako symbol NO slouží prapory v barevné trojkombinaci černá-bílá-červená, tzv. „barevný akord“. Jde o barvy vlajky a trikolory vilémovského císařství, které od roku 1933 jako říšské barvy užívala i NSDAP. Sami aktivisté NO chápou „akord“ jako barvy všech nacionálních socialistů na celém světě, symbolizující vůli k životu a vítězství. V současné době je hnutí ovlivněno trendem tzv. autonomního nacionalismu, který má neonacistické hnutí modernizovat. Čeští neonacisté našli inspiraci u německé krajní pravice (Christian Worch-freie Kameradchaften). Základem je tzv. „odpor bez vedení – leaderless resistance“. V rámci neonacistického hnutí vznikají samostatné buňky, které vyvíjejí politickou činnost nezávisle, ve prospěch hnutí jako celku. Tento princip má odbourat vzájemné soupeření o moc, umožnit efektivnější práci celého hnutí a zvýšit odolnost vůči možné infiltraci a zásahům police.

[32] Nový trend znamená konec snah o legalizaci Národního odporu jako celku. Jednotliví členové NO se naopak snaží na veřejnosti zaštit'ovat tím, že samotný NO neexistuje a členství v něm se proto nedá postihnout. O tom, že NO je nutné chápat jako existující hnutí organizovaného charakteru, směřující k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásající národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť vůči jiné skupině, svědčí i soudní judikatura (např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2006, sp. zn. 5 Tdo 79/2006, nebo usnesení Krajského soudu v Brně, ze dne 31. 3. 2009, sp. zn. 4 To 98/2009, kterým potvrdil rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 5. 11. 2008, č. j. T 179/2008 - 950). Webovou stránkou hnutí je stránka www.odpor.org. V současné době se jedná o jeden z hlavních sjednocujících komunikačních a propagandistických prostředků celé ultrapravicové scény. Na těchto stránkách se objevují informace o plánovaných či uskutečněných akcích, zveřejňují se často protižidovské a protiromské články, články glorifikující nacistické období apod.

[33] Autonomní nacionalisté (dále též „AN“) jsou neonacistickým uskupením, které vzniklo na přelomu let 2006 a 2007 jako variace NO, za účelem snahy o modernizaci neonacistického hnutí. Na svých webových stránkách se hnutí charakterizuje jako: „...nezávisle působící buňky, fungující v ideálním případě po celé zemi...“ V těchto těžkých časech potřebujeme organizaci silnou, profesionální a aktivní. Působení organizace a její činnost záleží především na jejích členech. Naše síla by měla být ve zmiňované autonomii a to znamená být nezávislí na jakémkoliv vedení. To by však nemělo platit jen pro jednotlivé buňky jako celky, ale svým způsobem pro samostatné členy lokálních skupin. Organizace nebude fungovat efektivně, pokud nebude každý člen samostatně činný.“ AN sdružují nacionalisty, patrioty, antikomunisty, národní socialisty, fotbalové fans a příznivce různých dalších hnutí.

[34] S AN úzce spolupracují skupiny Anti-Antifa, které mají za cíl zabránit narušování akcí a napadání nacionalistů a monitorovat a konfrontovat levicové aktivisty. Autonomní nacionalisté se nezřikají násilí. To je patrné z akcí, které byly spolu/pořádané Autonomními nacionalisty. Mj. v prosinci 2007 v Chebu se AN letáky přihlásili k metodám teroristické organizace Vombat 18; 4. 4. 2009 v Přerov po skončení demonstrace proběhly násilné nepokoje za účasti AN; 3. 5. 2009 v Chomutově byla napadena romská demonstrace; v červnu 2009 došlo k několika

střetům s policií na demonstracích na podporu zatčených příslušníků neonacistické scény; v srpnu 2009 byly nalezeny materiály AN u údajných pachatelů v kauze žhářského útoku ve Vítkově. Jejich názorovou orientaci lze dovodit z programu, podle nějž odmítají pozitivní diskriminaci, protěžování menšin, nadnárodní a bezohledný kapitalismus, komunismus ve všech jeho podobách, masovou imigraci civilizačně nepřizpůsobivého obyvatelstva, multi-kulti ideologii, drogy, amerikanizaci české kultury a politiku USA vůbec, byrokratický diktát EU a vojenský pakt NATO, cizí vojska na území ČR a vojska ČR účastníci se okupace jiných států, a naopak požadují silný národní a nezávislý stát, zastavení nahrazování českého obyvatelstva imigranty, ochranu přírody, zastavení jejího bezohledného drancování, svobodu slova a projevu, svobodu vědeckého bádání a sociální spravedlnost.

[35] Autonomní nacionalisté se často přímo či nepřímo podíleli na organizaci akcí Dělnické strany, což dokládají symboly AN používané během těchto akcí. Dělnická strana se od AN nikdy nedistancovala.

[36] Resistance Women Unity (dále též „RWU“) je ženskou odnoží NO. Ve svých stanovách uvádí: *„RWU má za cíl oslovit další ženy v našem hnutí, inspirovat je především k aktivismu a tvořivosti, a tím přispět k posílení opozice vůči stávajícímu Systému, který podporou politiky spočívající v potlačování porodnosti našich lidí, ve schvalování homosexuálních sňatků, v zavádění složitých a zdoluhavých obstrukcí při adopci dítěte z (nejen) českého dětského domova, v porovnání s veřejnou propagací adopce afrických dětí pod záštitou boje proti rasismu, jde cíleně proti dlouhodobému přežití bílých rodin. Problémů, kterým je potřeba čelit, je mnohem víc, chtěly bychom se jimi dále zabývat na našich stránkách.“* Na svých webových stránkách prezentují i text 10 slov: *„Mladí čeští rodičové, mějte na prvním místě své bílé děti... Ale jak už několikrát zaznělo - mnoho je ve výchově. Snem Roberta Metthewse (v roce 1982 se pokusil na americkém Severozápadě založit Bílou Americkou Baštu. Přepady bank a vozů s penězi získával peníze pro svou vysněnou vlast) bylo vybojovat zemi pro svého bílého synka. My svým dětem dejme alespoň zdravý domov a připravme je na krutou realitu čím dál černějších ulic.“* Název článku odkazuje na tzv. 14 slov Davida Lanea (*„We must secure the existence of our people and future for white children“*), amerického rasisty, člena a zakladatele Řádu Mlčenlivých Bratří – The Order, který byl v roce 1985 za spoluúčast na rasové vraždě odsouzen na 190 let odnětí svobody.

[37] Národní korporativismus (dále též „NK“) vznikl v roce 2004, nejvíce aktivní byl v roce 2006. Hlavní osobou byl J..... (nyní předseda rozhodčí komise DS). Názory NK leží na pomezí neonacismu a nacionalismu. Úzce spolupracoval s Národním odporem, např. v pokusu o založení Antikolaborantské iniciativy, která měla provádět čistky mezi mladými neonacisty a hledat zrádce či policejní konfidenty. Dne 8. 4. 2008 došlo k ukončení činnosti Národního korporativismu s tím, že pobočky budou nadále pokračovat ve své práci pod hlavičkou Autonómních nacionalistů. Zároveň byla na webových stránkách uveřejněna výzva, aby členové s politickými ambicemi vstoupili do Dělnické strany.

I. 6 Shrnutí návrhu

[94] Vláda shrnula, že program a projevy představitelů DS jsou založeny na soustavném urážení a pomlouvání některých menšinových skupin obyvatel, zejména Romů a homosexuálů, a cílí k vytváření negativních pocitů, strachu a nenávisti vůči těmto skupinám. Vláda má za to, že program a činnost DS ohrožují demokracii v ČR. S ohledem na charakter tohoto počínání, jež s sebou nese znaky soustavného navádění k porušování či omezování práv a svobod občanů, k porušování veřejného pořádku a mravnosti, a s ohledem na reakce, které toto počínání vyvolává (zejména u jeho adresátů), se toto jeví jako bezprostřední. DS sama i ve spolupráci s jinými svolává protestní pochody, jejichž primárním cílem je vzbudit pocity strachu a vyvolat případný konflikt s obyvateli míst, kam se pochody soustředí. Zde často dochází ke slovnímu napadání určitých skupin občanů či osob žijících na území ČR a náležejících k nějaké minoritě, spojenému s fyzickým násilím či pokusy o něj. Podle názoru vlády se DS hlásí k myšlenkám národního (nacionálního) socialismu jako totalitární ideologii neslučitelné s demokracií a lidskými právy, jehož přívrženci sledují cíle předpokládané článkem 17 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též jen „Úmluva“). Toto počínání, byť tvořené jednotlivými akty, není nahodilým a marginálním jevem, ale programově trvalým chováním směřujícím k ohrožení demokracie v této zemi.

[95] Činnost DS je v rozporu se Zákonem. Bezprostřednost hrozby nezačíná být naplněna, až když se strana dostane do Parlamentu, ale když překoná hranici pro zisk volebního příspěvku, stát začne finančně přispívat na její činnost, média jí začnou

věnovat pozornost, a její aktivity přinejmenším v některých lokalitách i svým celkovým vyzněním, způsobují vznik strachu a důvodných obav u celých skupin obyvatelstva ČR. Politické strany mohou jako jediné subjekty v zastupitelské formě demokracie získat politickou moc a ovlivnit režim v zemi jako celku. Vyžadují proto zvýšenou ochranu a ztíženou možnost rozpustitelnosti ve vztahu k jiným organizacím. Strana však nepožívá ochrany, pokud nerespektuje základní demokratické principy, lidská práva a základní svobody a usiluje o takové změny, které nejsou slučitelné se základními principy demokratického právního státu.

[96] Vláda se domnívá, že DS dlouhodobě nerespektuje základní demokratické principy, reálně ohrožuje a porušuje základní práva a svobody druhých a ve svém důsledku usiluje o odstranění základních náležitostí demokratického státu. Proto vláda dospěla k závěru, že jsou dány důvody, uvedené v § 4 Zákona, opravňující ji k podání návrhu na rozpuštění DS.

[97] Rozsudek Soudu ze dne 28. 8. 2009, č. j. 7 As 29/2008–104 (dále též rozsudek Komunistický svaz mládeže) požaduje zhodnotit pro rozpuštění sdružení naplnění tří základních kritérií: a) zda zásah byl stanoven na základě zákona, b) zda zásah sledoval legitimní zájem, c) zda byl zásah v demokratické společnosti nezbytný. Vláda je toho názoru, že v daném případě byly naplněny všechny tři podmínky. Dělnická strana již fakticky přistoupila k prosazování svých názorů, byť zatím „pouze“ ve formě militantních akcí namířených proti Romům nebo homosexuálům. Tyto akce přitom nelze interpretovat jako jinou formu šíření názorů, například veřejnou demonstrací. Jde zjevně o akce zastrašující a z pohledu těch, proti kterým směřují, musí být takto vnímány. Tyto agresivní akce jsou namířeny proti jiným skupinám obyvatel pro jejich rasu, etnickou příslušnost anebo sexuální orientaci. Minimálně tyto skupiny obyvatel jsou veřejně, agresivně a nikoliv jen ústními či psanými projevy, ale faktickými činy, pronásledovány pro rasu, etnikum či sexuální orientaci. Připuštění něčeho takového nutně musí vést podle názoru vlády k závěru, že stát není schopen chránit zmíněné skupiny před agresí a obecněji není schopen zajistit práva přiznaná Listinou a Úmluvou.

[98] Podle vlády je nutné včas sankcionovat antidemokratické směřování DS (její program a cílené a trvalé pokusy o jeho naplňování), jehož nebezpečnost lze díky

empirické zkušenosti s podobně orientovanými subjekty v minulosti odhalit již nyní, ačkoliv aktuální potenciál této strany prosadit své cíle v Parlamentu ČR je zdánlivě nízký. Vláda nepodceňuje bezprostřednost ohrožení demokracie představovaného DS. Není přípustné, aby malé strany mohly hlásat protidemokratické, protiústavní principy a nebyly za to postihovány. Takový přístup by u nich totiž vedl k pocitu beztrestnosti, k demotivaci co do jejich možného dalšího ústavně konformního směřování. Rozpuštění politické strany je preventivní krok, při němž není rozhodný faktický vliv strany. Pokud by nebylo možné politickou stranu rozpustit v období, kdy nemá dostatečně silnou podporu, a muselo by se čekat na okamžik, kdy bude politická strana moci uskutečnit své cíle, ztratila by možnost rozpustit politickou stranu jako prevence před prosazováním nedemokratických myšlenek smysl. Je žádoucí klást stejné požadavky na malé i velké strany. Vzhledem k zásadním nedemokratickým cílům DS a pokusům o jejich realizaci je nutné ji rozpustit bez ohledu na to, zda má v současnosti možnost prosadit svůj program v Parlamentu.

[99] Vláda i při vědomí specifického postavení politických stran připomněla judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále též jen „ESLP“), podle níž při usilování o změnu právního a ústavního pořádku státu musí být použité prostředky po všech stranách zákonné a demokratické a navrhovaná změna musí být sama o sobě slučitelná se základními principy demokracie. Politická strana, která nabádá k násilí a jejíž politický program nerespektuje pravidla demokracie, usiluje o jejich zničení a sleduje porušování uznávaných práv a svobod, se nemůže sama odvolávat na jí zaručená ústavní práva.

[100] Vláda považuje zákonné důvody pro rozpuštění DS za splněné. V jejím programu, činnosti a v činnosti jejích představitelů totiž vláda spatřuje přesvědčivé a naléhavé důvody.

VI. Závěry Soudu

[624] Při posuzování návrhu na rozpuštění politické strany se Soud – ve shodě se svojí dosavadní judikaturou - musel na prvním místě zabývat protiprávností činnosti takové strany. Protiprávní je v tomto směru i jednání rozporné s ustanovením § 4 Zákona. V rámci posuzování protiprávnosti činnosti strany bylo třeba zkoumat také

slučitelnost ústavního či politického systému, o který strana usiluje, se základními principy demokratické společnosti, dále to, zda strana vyzývá k násilí a konečně otázku, zda její politický projekt respektuje pravidla demokracie, usiluje o jejich zničení nebo směřuje k porušování uznávaných práv a svobod (srov. zejm. odstavce 46, 53, 59 a 60 rozsudku Dělnická strana I).

[625] V nyní posuzované věci vláda vytkla Dělnické straně, že je její činnost v rozporu s ustanovením § 4 písm. a) Zákona, tedy porušuje ústavu a zákony, resp. jejím cílem je odstranění demokratických základů státu, a s ustanovením § 4 písm. d) Zákona, tedy ohrožuje mravnost, veřejný pořádek nebo práva a svobody občanů.

[626] V řízení bylo prokázáno, že skutečný program DS, nahlížený ve světle projevů představitelů a členů této strany, dále projevů, které zazněly na shromážděních organizovaných Dělnickou stranou, nebo kterých se tato strana účastnila, a názorů, jimž tato strana poskytuje prostor ve svém stranickém tisku, směřuje k vyvolávání národnostní, rasové, etnické a sociální nesnášenlivosti a ve svém důsledku ke snaze o omezení základních práv a svobod určitých skupin obyvatel České republiky, zejména menšin (typicky romské, ale také vietnamské a židovské, dále obecněji přistěhovalců a lidí jiného původu, barvy pleti či sexuální orientace). Nenávistná rétorika DS vůči těmto skupinám se ani v posledním roce nijak nezměnila a Soud, který se zaměřil především na projevy této strany po březnu 2009, nemohl konstatovat snahu o změnu jejího programového směřování. V tomto ohledu proto Soud uzavřel, že program DS směřuje k odstranění demokratických základů právního státu, mezi které je nutno počítat respekt k ochraně uznávaných práv a svobod [§ 4 písm. a) Zákona]. Jakkoliv vláda porušení tohoto ustanovení nenamítla, poukazuje Soud i na ustanovení § 4 písm. c) Zákona, protože DS nepochybně směřuje k potlačení rovnoprávnosti občanů, a to zejména na základě národnostního klíče nebo sexuální orientace.

[627] Dále Soud zjistil, že programovou podobností i užívanou symbolikou DS navazuje na německý nacionální socialismus. Zde Soud připomíná roli, kterou hrál nacismus v dějinách a historické zkušenosti nejen České republiky, ale celé Evropy a světa. Právě s ohledem na tuto zkušenost je třeba vyjít z nevyvratitelného faktu, že nacionální socialismus je totalitní ideologií neslučitelnou s demokracií a základními

lidskými právy, jehož cíle jednoznačně směřují k popření práv chráněných Úmluvou (vedle vládou citovaného rozhodnutí Evropské komise pro lidská práva ze dne 12. 10. 1989 ve věci B. H., M. W., H. P. a G. K. proti Rakousku, stížnost č. 12774/87, srov. např. také rozhodnutí ESLP ze dne 1. 2. 2000 ve věci Schimanek proti Rakousku, stížnost č. 32307/96). Dělnická strana v průběhu řízení tvrdila, že s nacismem nemá nic společného, nicméně průběh řízení a dokazování zcela zjevně její tvrzení vyvracel. Vzhledem k Soudem shledanému úmyslu Dělnické strany nahradit současný „Systém“ demokratického právního státu totalitní ideologií nacionálního socialismu nelze mít pochyb o předpokládaném porušení článku 9 odst. 2 Ústavy. Návaznost DS na tuto totalitní ideologii je také v rozporu s ustanovením § 4 písm. a) i d) Zákona, ve smyslu protiprávnosti směřující k odstranění demokratických základů státu a ohrožení práv a svobod občanů. Zároveň je třeba dodat, že sympatie DS k německému nacionálnímu socialismu z hlediska plynutí času nikterak neklesají.

[628] S návazností ideologie DS na německý nacionální socialismus souvisí rovněž zjištěná úzká provázanost této strany v podstatě se všemi významnými neonacistickými hnutími v České republice. V řízení bylo prokázáno, že DS v politické rovině postupně sjednotila podstatnou část, ne-li celé, pravicově extremistické spektrum. DS těmto hnutím vytváří politickou platformu pro pokus o určitou legitimizaci jejich světonázoru a zároveň v nezanedbatelném rozsahu poskytuje významným postavám těchto hnutí prostor ve svých stranických strukturách a na kandidátních listinách. Míra této spolupráce neklesá a DS poskytla krajně pravicovým aktivistům místo na svých kandidátních listinách nejen ve volbách do zastupitelstev krajů v říjnu 2008, nýbrž i ve volbách do Evropského parlamentu v červnu 2009 a v neuskutečněných volbách do Poslanecké sněmovny v říjnu 2009. Ze strany těchto hnutí DS naopak inkasuje především významnou podporu na svých shromážděních. Výjimečný není ani jev, kdy jsou shromáždění konána střídavě pod hlavičkou DS a jiného hnutí (ať již přímo, nebo jménem fyzické osoby). V prvním případě mají být některá shromáždění zaštitěna legitimitou politické strany, ve druhém je naopak snahou zamlžit odpovědnost za případné excesy, za projevy, které v průběhu shromáždění zazněly apod. V tomto směru ovšem Soud nepochyboval, vzhledem k účasti členů a projevům představitelů DS i na akcích pořádaných jinými hnutími, a naopak vzhledem k účasti sympatizantů extrémně pravicových hnutí na akcích DS, o koordinovaném postupu DS s pravicově extremistickou scénou. Jedná se o činnost, která potvrzuje

snahu DS o odstranění demokratických základů státu [§ 4 písm. a) Zákona] a ohrožuje mravnost a veřejný pořádek

[629] Částečně v souvislosti s prokázanou spoluprací DS s neonacistickými hnutími Soud také uzavřel, že se DS nezříká při prosazování svých cílů ani násilí, toto násilí svou činností cíleně vyvolává a zároveň veřejně schvaluje a oslavuje násilí páchané svými členy a sympatizanty. Tento postoj DS je zřejmým porušením jedné z ústavních povinností politických stran (článek 5 Ústavy) a naplňuje tak § 4 písm. a) Zákona. Zároveň se jedná o postoj, který je s to ohrozit podstatným způsobem, byť zatím jen v lokálním rozsahu (v protikladu k celostátnímu) veřejný pořádek a práva a svobody občanů. Tím DS naplnila ustanovení § 4 písm. d) Zákona. Tato činnost DS je soustavná, dlouhodobá a Soud nezaznamenal v její intenzitě podstatný pokles ani v období po březnu 2009. V této souvislosti Soud poukazuje i na shromáždění konaná v posledním roce (např. Přerov, Šarišské Michaľany), která vyústila v násilné střety s pořádkovými silami a kde se DS jednoznačně postavila na stranu útočících „aktivistů“ (tvořených i jejími členy či představiteli). V případě Šarišských Michaľan v této souvislosti DS dokonce poukazovala (a to nikoliv poprvé) na „bitvu o Janov“, která je v podání DS setrvale prezentována jako součást jejího „boje se Systémem“.

[630] Jakkoliv samotná „bitva o Janov“ proběhla ještě před vydáním rozsudku Dělnická strana I a bylo proto především věcí vlády, aby ji uplatnila ve svém prvním návrhu, nemůže od ní Soud odhlédnout ani v nyní projednávané věci. Soud totiž sice rozhoduje podle stavu aktuálního v době rozhodnutí, ale „janovský kontext“ je i v současné činnosti DS všudypřítomný. „Bitva o Janov“ se pro DS a její sympatizanty stala symbolem: tzv. bojovníci z Janova jsou heroizováni, celá akce je považována za počátek revoluce a existuje snaha o její opakování. Právě zmíněné akce v Přerově a Šarišských Michaľanech, uskutečněné v roce 2009, měly zjevně na Janov navazovat. Byť není sporu o tom, že intenzita protiprávnosti a nebezpečnosti těchto následných akcí byla výrazně nižší, nemění to nic na věci, že DS zcela zjevně na účast na podobných akcích do budoucna nejen nerezignovala, nýbrž hodlá v nich pokračovat i nadále.

[631] V těchto případech Soud poukazuje rovněž na ustanovení § 5 odst. 1 Zákona, podle něhož strany a hnutí jsou odděleny od státu. „Nesmějí vykonávat funkce

státních orgánů ani tyto orgány nahrazovat.“ Jak bylo nicméně v řízení prokázáno, právě u těchto akcí DS toto zákonné ustanovení porušila, jelikož se namísto hledání politických řešení snažila o potlačení tamějších existujících problémů bez jakéhokoliv demokraticky nabytého mandátu, a to formou nasazování svých mnohdy ozbrojených členů a stoupenců, a to více či méně organizovaných (např. v Ochranných sborech). Tím se DS snažila v rozporu s citovaným zákonným ustanovením nahradit činnost příslušných státních a samosprávných orgánů a také pořádkových sil.

[632] Soud proto dospívá k přesvědčení, že jednání DS tvoří ve svém souhrnném posouzení jasný obrázek naplňování strategie k prosazování politického programu a dosažení společenského modelu, který je v příkrém rozporu s koncepcí demokratického právního státu.

[633] Soud si je zároveň vědom skutečnosti, že politickou stranu nelze postihnout jen pro její kritiku právního a ústavního pořádku státu. Soud ani nepochybuje, že některá z témat, jichž se Dělnická strana chopila, odráží skutečné a hluboké společenské problémy. Problémy, jejichž řešení, a mnohdy i jen diskuse o nich, jsou často vytěšňovány z veřejné debaty a haleny jazykem politické korektnosti až do ztráty jejich obrysů. Na tomto místě proto Soud zdůrazňuje, že pojmenování palčivých a bolestivých problémů společnosti je bytostným právem každého jednotlivce i politické strany. Limitem nemůže být ani používání politicky korektního jazyka, které může být vnímáno toliko jako dělítko mezi „společensky slušnými“ a „společensky neslušnými“, nikoliv však již jako kritérium určení protiprávnosti, tím méně pak kritérium pro rozpuštění politické strany. Svoboda projevu musí být zachována i tehdy, když určité projevy mohou být vnímány jako velmi kontroverzní a i když se drtivá většina společnosti s kritikou neztotožní. Toto právo totiž tvoří jeden z úhelných kamenů demokratického právního státu.

[634] I svoboda projevu má ovšem své meze. V rozsudku Komunistický svaz mládeže Soud konstatoval, že „extrémním názorům a sdružením založeným k jejich šíření lze... cestou administrativní represe zasáhnout až tehdy, vznikne-li nikoli jen hypotetické nebezpečí, že uvedené extrémní názory či jejich důsledky mohou začít být skutečně prosazovány a realizovány“ s tím, že „že mezi hlásáním extrémních názorů a jejich prosazováním a uskutečňováním existuje nezřídka jen velmi tenká a nezřetelná

dělicí linie. Vzhledem k základní roli, jakou svoboda sdružovací, a s ní spojená svoboda projevu, v pluralitní společnosti hrají, však může administrativní represe v těchto hraničních případech nastoupit teprve tehdy, je-li možno se rozumně domnívat, že nepřikročení k zásahu by již pravděpodobně vedlo k reálnému ohrožení práv a svobod občanů či hodnot, na nichž je demokratický právní stát založen“. Potud obecně vyslovený názor Soudu platí i v nyní posuzované věci DS. Podstatná odlišnost mezi rozhodováním Soudu ve věci Komunistického svazu mládeže a v nyní posuzované věci ovšem vyplývá z části rozsudku Komunistický svaz mládeže, podle níž rozhodnutí o rozpuštění tehdy posuzovaného sdružení neobsahovalo „úvahu o intenzitě hrozby pro demokratické zřízení, vyjma zveřejnění programu na webových stránkách“, dále nebyla „popsána konkrétní činnost stěžovatele, jeho členů či sympatizantů“ a konečně správní orgán nezmínil „ani možné vazby stěžovatele na jiné politické subjekty, zejména politické strany hlásící se k extrémní levici“. V nyní posuzované věci Soud vycházel z podstatně širšího zkoumání DS, než pouze z programu umístěného na jejích webových stránkách. Zde Soud připomíná celé odůvodnění shora, které v jednotlivých aspektech faktického programu a činnosti DS shledalo protiprávnost. Tato protiprávnost nespočívala v tom, že DS pojmenovávala radikálním jazykem některé společenské problémy, ale v tom, že se v diskusi (mj.) o nich a ve své činnosti a řešeních uchýlila do náruče totalitní ideologie, nenávisti a zejména výzvám a podněcování k násilí i k samotnému násilí.

[635] Po shledané protiprávnosti programu a činnosti DS se Soud zabývá přičitatelností zkoumaného jednání této politické straně (srov. také rozsudek Dělnická strana I, bod 52).

[636] O přičitatelnosti programu Dělnické straně nebylo pochyb. Podobně i ve vztahu k předvolebním spotům DS, z nichž Soud také vycházel, byla přičitatelnost jednoznačná.

[637] V případě některých projevů představitelů DS její předseda při jednání tvrdil, že se jedná o jejich osobní názory, které nelze přičíst straně. V tomto ohledu ovšem neměl pravdu. Veškeré projevy představitelů DS, jimiž se Soud zabýval, zazněly na shromážděních této strany, případně na shromážděních subjektů, s nimiž DS dlouhodobě a opakovaně spolupracuje, a představitelé DS na nich vystupovali právě ve

svých stranických pozicích. Podobně články a texty, které tyto představitelé uveřejnili ve stranickém tisku, nejsou ničím jiným, než určováním ideového směřování strany. Soud na tomto místě připomíná, že politické strany jsou obecně vnímány především prostřednictvím projevů a vyjádření svých představitelů a dalších „mediálních“ tváří. V klipovité současnosti politické programy nabývají váhu zejména v podobě, ve které jsou veřejnosti přibližovány jednotlivými osobnostmi politických stran.

[638] Přičitatelnost projevů lokálních představitelů DS, jejích členů a kandidátů, ze kterých Soud vycházel, dovodil především na základě toho, že byly stejně jako projevy jejích představitelů přednášeny na shromážděních DS nebo jejích spřátelených subjektů, případně byly publikovány v jejím stranickém tisku. DS se od nich nikdy nedistancovala, což je zcela pochopitelné, protože tyto projevy a texty ideově i hodnotově odpovídaly rétorice představitelů strany a navazovaly na ni. Sloužily tedy především pro dokreslení a dobarvení obrazu, jehož podstatné rysy již dříve vplynuly z projevů představitelů DS.

[639] Podobně Soud přičetl Dělnické straně projevy, které zazněly na jejích shromážděních, případně na shromážděních s ní spřátelených subjektů, jichž se zástupci DS účastnili. I v tomto případě Soud vycházel ze stavu, kdy se jednalo o osoby zvané na shromáždění DS pravidelně a opakovaně, případně o shromáždění subjektů, s nimiž DS dlouhodobě spolupracovala. Za situace, kdy tyto osoby přednesly např. zjevně rasistický nebo antisemitský projev, případně se více méně nezastřeně přihlásily prostřednictvím odkazu na tzv. Třetí říši k nacismu (viz např. projevy S. Pohla z hnutí Freier Widerstand), a Dělnická strana je přesto pozvala na další shromáždění či s nimi dále spolupracovala, nebo dokonce tato shromáždění a projevy zpětně kladně hodnotila ve svém stranickém tisku, neměl Soud o přičitatelnosti takových projevů straně nejmenších pochyb. Uvedený závěr platí tím spíše, že i tyto projevy zapadaly do obrazu Dělnické strany, který vyvstal již ve světle jejího programu a projevů jejích představitelů a nebyly „nově přičtenými“ protiprávnostmi, jež by neměly oporu v jednání strany samotné.

[640] Konečně pak Soud uzavírá, že Dělnické straně bylo možné přičíst i názory osob, které nejsou jejími představiteli či veřejně známými členy, a které se objevily na stránkách jejího stranického tisku. V tomto závěru Soud vyšel ze skutečnosti, že šéfredaktorem tohoto tisku je člen představenstva DS a i tyto texty hodnocené Soudem

odpovídají již dříve nastíněné podobě DS. Ani zde se tedy nejedná o texty, na jejichž základě by Soud přičetl Dělnické straně dříve nezkoumanou protiprávnost, ale o názory, které pouze potvrzují i jinými důkazy prokázané ideové a hodnotové směřování DS. Soud má totiž na základě provedeného dokazování za zcela zřejmé, že Dělnické listy nejsou koncipovány jako periodikum laděné polemickým směrem, kde by např. probíhala otevřená diskuse nad spornými tématy. Naopak, jde o platformu prezentace pouze určitého, velmi specifického a ideologicky jednostranného názorového proudu, z něhož nevybočují prakticky žádné publikované texty. Za této situace proto není určující, zda ten který autor prokazatelně je organizován v DS, případně zda je oprávněn za tuto stranu jednat.

[641] Soud tedy dospěl k závěru, že v řízení byla prokázána přičitatelnost protiprávního jednání Dělnické straně.

[642] Dále Soud přikročil k přezkumu bezprostřednosti rizika ohrožení demokracie. Stát pochopitelně může zabránit realizaci politického projektu, neslučitelného se základními právními a ústavními principy, ještě dříve, než bude uveden v život konkrétními akty, které mohou ohrozit občanský smír a demokratický režim v zemi, musí ovšem existovat skutečné a bezprostřední nebezpečí ohrožení demokracie. Rozpuštění strany není jen reakcí na její chování v minulosti, ale je především do budoucna namířeným aktem bránící se demokracie proti reálně existujícímu nebezpečí. Pro hodnocení činnosti politické strany, spojené se snahou získat úplný obraz o jejích aktivitách, může být relevantní i jednání této strany v minulosti. Zároveň podle konkrétních okolností může být např. důležité, zda a jakým způsobem se strana distancovala od svých dřívějších činů, zda a jak se změnila její členská základna a vedení, zda došlo k zásadnímu programovému posunu apod. (srov. rozsudek Dělnická strana I, zejm. odstavce 54, 56).

[643] Zde Soud především konstatuje, že rizikem ohrožení demokracie v citovaném rozsudku nerozuměl pouze míru pravděpodobnosti, s níž strana získá parlamentní většinu a poté formálně „obrátil kormidlo“ státoprávního uspořádání směrem z demokratických vod. Rizikem ohrožení demokracie je třeba rozumět i stav, kdy je strana schopna třeba jen na lokální úrovni účinně destabilizovat stávající

institucionální a právní systém, a zejména stav, kdy tak může činit či dokonce činit opakovaně a stát jen s vynaložením nepřiměřeného úsilí a prostředků garantuje ochranu práv a svobod obyvatel dané lokality. Pokud je výsledkem jednání politické strany v určité lokalitě nejen přímá destabilizace tohoto místa, ale i zprostředkované riziko destabilizace a případně společensky nežádoucích jevů (eskalace násilí) v jiných lokalitách, je již možné hovořit o bezprostředním nebezpečí ohrožení demokracie. Toto ohrožení se tedy nemusí zdát v jednom okamžiku zjevným všem obyvatelům celého státu.

[644] V tomto směru DS dosáhla stupně, kdy již může představovat aktuální riziko pro demokracii, jakkoliv zatím spíše na lokální než na celostátní úrovni. Příklad „bitvy o Janov“ ukázal, že tato strana je schopna prostřednictvím s ní spolupracujících neonacistických hnutí motivovat nezanedbatelné síly k násilí směřujícímu proti reálně ohroženým skupinám obyvatel. DS se od události nejen nijak nedistancovala, ale dokonce se k ní jednoznačně hlásí, zcela cíleně vytváří legendu „bitvy o Janov“ jako počátku „revoluce“ v „boji se Systémem“, heroizuje „spolubojovníky“, kteří se prokazatelně dopustili ozbrojeného násilí. DS naopak odsuzuje pořádkové síly za zásah, přestože byl podle provedeného dokazování přiměřený způsobu útoku „aktivistů“, a dosud se snaží této události politicky využívat. Důležitá je i personální a ideová podpora DS dalším akcím podobného charakteru, třebaže zatím nedosáhly rozměru srovnatelného s událostmi v Litvínově/Janově dne 17. 11. 2008.

[645] Za velmi významnou považuje Soud z hlediska zmíněné bezprostřednosti rizika skutečnost, že DS v současnosti představuje prakticky monopolní, vysoce organizovanou, politickou platformu pro všechny významné pravicově extrémistické subjekty působící v České republice. Je zcela zřejmé, že v každé demokratické společnosti existuje a bude existovat určitá skupina občanů, kteří se negativně vymezují vůči ústavnímu a politickému systému jako celku a ve svých aktivitách se nezdráhají ani používat násilí vůči jiným. Soud má za to, že v řízení bylo prokázáno (zejm. výpověďmi svědků), že řada těchto jedinců nalézají svoji seberealizaci právě v projevovaném násilí (např. jako součást tzv. hooligans některých fotbalových klubů), ve velmi vyhraněném hudebním směru (tzv. white power music) a počínaje rokem 2007 také na politické scéně stále těsnějším zapojením do aktivit Dělnické strany. Tyto aktivity však ani v rámci strany nejsou ryze politické, ale jak ukázal příklad některých shora popsaných

shromáždění, představují prolnutí politiky a násilí. Míra jeho nebezpečnosti je podstatně zvýšena organizovaností, kterou umožňuje struktura DS. Tato organizovanost se prakticky projevuje zejména způsobem provádění veřejných akcí, formou komunikace mezi členy a stoupenci DS, napojení na jiné pravicově extremistické subjekty atd. Specifickým znakem těchto aktivit je jejich celostátní provázanost, projevující se v účasti jednotlivců z celého území České republiky. Cílem účastníků těchto akcí je často násilí, rasové útoky, narušování veřejného pořádku a další jevy, které jsou v demokratickém právním státě nežádoucí.

[646] Demokratický právní stát na tato rizika musí odpovídajícím a proporcionálním způsobem reagovat, a to jak v individuální sféře (správně právní a trestní odpovědnost jedinců), tak i ve vztahu k politické straně. Pokud totiž v nyní projednávané věci bylo zjištěno, že nezanedbatelná část kandidátů DS ve volbách je úzce spojena s extrémistickými hnutími (AN, NO, RWU), tyto subjekty se podílejí na konkrétních akcích DS a existuje zcela zjevné propojení i v ideové oblasti, nelze vnímat Dělnickou stranu jinak než jako prostředek pro realizaci politických cílů těchto extrémistických skupin. Bylo by naivní domnívat se, že tyto cíle, daleko otevřeněji prezentované zmíněnými hnutími (otevřený rasismus, etnická nesnášenlivost, xenofobie, antisemitismus, neonacistické tendence, výzvy k násilí proti skupinám obyvatel, násilí a trestná činnost jako výrazný průvodní jev řady aktivit), nejsou a nebudou transformovány do podoby konkrétních kroků v politické oblasti, vždy samozřejmě v závislosti na stupni dosažené politické moci (úroveň obecních samospráv, krajský stupeň, případně až úroveň celostátní). V tom spatřuje Soud velmi intenzivní hrozbu pro celý ústavní systém.

[647] Relevantní je rovněž skutečnost, že - jak Soud již shora konstatoval - u strany v současnosti nedošlo v zásadě k žádnému programovému posunu, natožpak významnému. Faktický program, interpretovaný ve světle nenávislné rétoriky představitelů a členů této strany, tedy neztratil nic ze své „údernosti“ vůči některým menšinám a ze svého jednoznačného směřování k okleštění jejich základních práv a svobod. V tomto směru nemohlo být o zřeknutí se dřívějšího jednání ani řeči a příkladem lze připomenout třeba výslovné odmítnutí předsedy DS distancovat se (přes dotaz Soudu) od zjevně a silně antisemitských projevů, které zazněly na shromáždění spolupořádaném touto stranou (1. 5. 2008) – v tomto směru proto naopak stále platí text

1. místopředsedy DS, který celé shromáždění i jeho ideový obsah ve stranickém tisku DS výrazně adoroval.

[648] Podobně i zalíbení DS v německém nacionálním socialismu zůstává stabilní charakteristikou této strany. Zde může sloužit příkladem nezměněného přístupu DS opakovaná účast řečníka oslavujícího tzv. Třetí říši (S. P. z hnutí Freier Widerstand) na shromážděních DS, naposledy 1. 5. 2009 v Brně. Soud také připomíná, že se v případě nacismu jedná o ideologii genocidního totalitního režimu. Debata o legitimitě obhajování jeho myšlenek se proto jeví zcela absurdní.

[649] V řízení nebylo ani prokázáno, že by v DS existoval trend k proměně vedení strany a členské základny směrem k méně extrémním protiprávním projevům. Co do změn v členské základně, ty Soud nemohl posoudit, protože neměl k dispozici v podstatě žádné relevantní údaje, které by se členů DS týkaly. Předseda DS se při jednání ohradil proti tvrzení vlády o počtu členů a nabídl vlastní údaj, ten ovšem zůstal stejně jako v případě vlády jen v rovině tvrzení. U některých osob, kde bylo tvrzeno jejich členství v DS, předseda této strany při prokazování jejich sepětí s neonacistickým hnutím zdůrazňoval, že nejsou členy DS, způsobem naznačujícím, že se stranou neměli nic společného. Vzápětí však k dotazu Soudu u některých připustil, že v minulosti byly členy strany. Vzhledem k tomu, že v zásadě u žádné osoby, jíž se Soud ve zmiňovaném kontextu zabýval, DS nenabídla konkrétní údaje týkající se jejího členství, ukončení členství a důvodů takového ukončení, tím méně aby nabídla Soudu důkazy k podobným tvrzením, nebylo možné učinit k možné proměně členské základny žádný závěr ve prospěch ani v neprospěch DS. Soud zde proto zdůrazňuje, že vycházel především z nezpochybnitelných údajů na kandidátních listinách DS a z projevů jednotlivých osob hlásících se k členství ve straně, pokud DS jejich členství nepopřela.

[650] K nyní rozebíranému kritériu tak Soud uzavřel, že DS představuje schopností a prozatím na lokální úrovni projevenou snahou o destabilizaci poměrů a eskalaci násilí bezprostřední riziko ohrožení demokracie.

[651] Konečně pak Soud zkoumal, zda zamýšlený zásah, tj. rozpuštění této strany, je přiměřený sledovanému cíli, to znamená, zda není narušena proporcionalita

mezi omezením práva sdružovat se v politických stranách a zájmem společnosti na ochraně jiných hodnot. Soud v tomto směru připomíná, že hodnocení otázky proporcionality musí respektovat principy nastíněné v části V. 1 (odst. 230 a násl.).

[652] V souladu se zásadou proporcionality musí být zásah do práva sdružovat se v politických stranách přiměřený sledovaným legitimním cílům. V případě návrhu na rozpuštění politické strany je proto nutné zkoumat, zda existovaly mírnější prostředky, jichž mohlo být proti dané straně použito, a zda rozpuštění svým právním významem odpovídá důvodu, pro který je navrhováno, resp. zda je ekvivalentní hodnotě či cíli, které mají být chráněny. Nikoliv každé porušení práva nebo ohrožení právem chráněných hodnot může vést k zásahu do práva na sdružování v politických stranách, ale musí se jednat o intenzivní porušení či ohrožení těchto hodnot. Pouze zájem na ochraně ohrožených práv, která jsou svojí hodnotou srovnatelná s právem sdružovat se v politických stranách, může vyvážit zásah do tohoto práva (srov. rozsudek Dělnická strana I, zejm. odstavce 57 a 61).

[653] Soud již shora uvedl, že obrana Dělnické strany byla v řízení vedena taktikou zdůrazňované náhodnosti jednotlivých jí vytýkaných skutečností. Procesní strategie DS měla své racionální jádro, protože závažnost protiprávnosti celé řady z jejích projevů a jiného jednání nevyplývala najevo nahlížena osamoceně, ale jak Soud naznačil - teprve v rámci ostatních prokazovaných skutečností. Tato situace ovšem do značné míry snižuje možnost efektivní nápravy DS v návaznosti na případný individuální postih jednotlivých fyzických osob. Dále je třeba podotknout, že v některých případech, kdy nepochybně došlo ke spáchání mnoha trestných činů, byl okamžitý efektivní individuální postih obtížný – typicky v případě shromáždění, zejména násilných, jichž se účastnil větší počet osob, byly pořádkové síly natolik vázány ochranou skupin, proti nimž útoky směřovaly, a útoky byly natolik masivní a rozsáhlé, že bylo spíše výjimečně možné bezodkladně postihnout jednotlivé pachatele konkrétních trestných činů či přestupků. Konečně je třeba nahlédnout také na to, v čem je spatřována protiprávnost činnosti DS. Ta totiž z podstaty vytýkaného jednání limituje možný individuální postih konkrétních fyzických osob. DS poskytnutím své organizační struktury a politické legitimacy krajně pravicovým hnutím vytváří prostředí usnadňující páchaní protiprávních činů (zejm. trestných činů a přestupků). Postih jednotlivců je za této situace mířen proti následku, nikoliv příčině uvedeného jevu. Soud zdůrazňuje, že

jeho závěr nemůže a nesmí vést k rezignaci Policie ČR na stíhání a postih trestných činů páchaných jednotlivci, byť by tak činili v souvislosti s politickou činností určité strany. V podobném případě se Soud vždy musí zabývat tím, zda mohl být individuální postih protiprávního jednání jednotlivců dostatečně efektivním prostředkem k ochraně hodnot ohrožovaných činností určité strany nebo jejích členů.

[654] Program Dělnické strany, její skutečný program získávající obrysy teprve ve světle projevů a článků jejích představitelů, její ideové směřování, její opora v myšlenkách, hodnotách i symbolice německého nacionálního socialismu, její nezanedbatelná personální provázanost s krajně pravicovými a neonacistickými uskupeními, a konec konců i její více či méně zastíraná a zastřená účast na veřejných shromážděních krajně pravicových extremistů a podpora akcím pogromistického charakteru, při nichž došlo k ozbrojeným násilným střetům s Policií ČR a jinými pořádkovými silami, nenechávají pochyb o tom, že DS zakládá svoji existenci na vzbuzování nenávisti k různým etnickým a sociálním skupinám, líčeným jako nepřátelé a na vytváření obrazu světa jako bojiště.

[655] Carl Gustav Jung napsal: „Skutečná existence nepřítele, na něhož je možno svést veškeré zlo, znamená pro svědomí člověka nesmírnou úlevu. Můžeme alespoň bez zábran říci, kdo je ten ďábel, a je nám pak jasné, že příčina našeho neštěstí se nachází vně, a nikoli snad v našem postoji.“. Citát trefně ukazuje, jakým způsobem je nastavena ideologie DS. Zničení nepřítele, jeho zahubení, vede k očistě našeho světa, kaženého nikoliv námi.

[656] Dělnická strana byla podle Soudu právem označena jako strana vyznávající totalitní ideologii, jako strana hlásící se ke společenskému modelu, který byl zavržen po způsobení nevýslovného utrpení desítkám milionů lidí, a který přes odstup více než půl století neztratil nic z negativního příkladu budoucím generacím. Soud však přesto opět připomíná Jungovu myšlenku – jen v obráceném směru. Lze připustit, že označení Dělnické strany jako subjektu nepřátelského demokratickému právnímu státu může přinést úlevu veřejnému svědomí. Společnost si ovšem musí být vědoma toho, že příčina existence Dělnické strany leží uvnitř jí samotné. Dělnická strana není vnější nepřítel, je to jedna z tváří této společnosti. Problémy této společnosti, na které DS v některých případech legitimně poukazovala a kterých využila či zneužila,

samozejmě rozpuštěním této strany nezmizí. Soud nicméně připomíná, že navrhovaná řešení těchto problémů musí důsledně respektovat principy právního státu, zejména ochranu základních práv a svobod.

[657] Zároveň Soud podotýká a zdůrazňuje, že ideologie hlásaná Dělnickou stranou, ani ti, kteří se k ní hlásí, rozpuštěním strany neopustí veřejný prostor. Tento krok nevymaže extrémní a extremistické názory z politického života a tím méně ze společnosti. Tvrdil-li v této souvislosti předseda Dělnické strany, že její členové a příznivci mohou přijít o značku, nikoliv však o své názory, měl beze zbytku pravdu. Bylo by v bytostném rozporu se základními hodnotami této společnosti určovat myšlenky, které její členové mohou zastávat. A přestože lze, na rozdíl od zastávání názorů, omezit jejich veřejné hlásání, členům DS nelze bránit a zabránit ani v založení nové politické strany v případě rozpuštění té předchozí. Český právní řád nezná sankci odnětí občanských práv a členové politické strany se mohou i v případě jejího rozpuštění nadále politicky angažovat. Rozpuštění DS proto znamená pouze její vyřazení ze soutěže politických stran, nikoliv vyřazení jejích představitelů a členů – byť lze připustit, že obtíže spojené s přechodem do jiného politického subjektu nebo se založením nové politické strany znamenají zásah (právem aprobovaný) do jejich politických práv a třeba jen krátkodobé omezení jejich možnosti usilovat o politickou moc.

[658] Za této situace je legitimní se ptát, zda má vůbec smysl činit takový krok, jakým je rozpuštění Dělnické strany. Soud dospěl k závěru, že má. Nezávisle na možné „reinkarnaci“ Dělnické strany v podobě jiného politického subjektu totiž Soud dospěl k závěru, že je nutné jasně pojmenovat hodnoty prosazované touto stranou, jednoznačně konstatovat, že ideologie navazující na totalitní konstrukci nacionálního socialismu představuje zlo, a že existující systém právních hodnot České republiky není s takovou ideologií kompatibilní. Soud připomíná, že rozhodnutí o rozpuštění politické strany má významnou preventivní funkci. Byť by stejní členové rozpuštěné politické strany či kdokoliv jiný založili nový politický subjekt, musí tak činit s vědomím předchozího rozpuštění, které nastavuje hranice jejich budoucímu jednání.

[659] V úvahách o bezprostřednosti hrozby a zejména přiměřenosti prostředků k jeho dosažení se Soud zabýval otázkou, zda byl vzestup ideologií, které se následně

ukázaly vést k totalitním režimům, zadržitelný či nezadržitelný. Jak rozpoznat znamení doby, kdy se již vzestup nedá zastavit? Kdy je hrozba na jedné straně dostatečně bezprostřední, ale zásah na straně druhé ještě přiměřený?

[660] Rozhodnutí v tomto směru není jednoduchým dosazením proměnných skutkových zjištění do triviální rovnice právní úpravy - Soud vážil základní kameny, tvořící pilíře současného společenského uspořádání.

[661] Na jedné straně stojí svoboda projevu, spojená s právem sdružovacím, navíc v demokratickém právním státě se zvláště chráněným právem sdružování v politických stranách. Politické strany jsou v zásadě jedinými subjekty schopnými efektivně usilovat o institucionalizovanou moc ve státě. Rozpustit politickou stranu znamená alespoň dočasně odepřít jejím členům možnost usilovat o tuto formu moci, tedy omezit jejich politická práva. Proto takový zásadní krok může být odůvodněn pouze ochranou práv stejně důležitých, jako svobodná politická soutěž.

[662] Těmi jsou na druhé misce vah základní lidská práva a svobody. Sociální smír moderního demokratického právního státu je charakterizován demokratickým prvkem, tedy vládou většiny, která je však omezena právem – katalogem základních lidských práv a svobod, chránících i před většinou nejužší nedotknutelné jádro individuální svobody. V řízení bylo bez nejmenších pochyb prokázáno, že program Dělnické strany i její kroky, vedoucí k naplňování programu, směřují k rozvrácení takto popsaného fungování společnosti. Současně Dělnická strana navazuje na ideologii německého nacionálního socialismu, byť částečně v jeho „modernějším“ neonacistickém provedení. Cíle DS tak bez jakýchkoliv pochybností směřují k popření základních lidských práv a svobod.

[663] Dělnická strana se zaštiťovala svobodou projevu a právem sdružování. Nikdo, ani politická strana, se však nemůže účinně dovolávat ochrany svých vlastních základních práv a svobod, uplatňovaných s cílem ohrožovat nebo porušovat základní práva a svobody jiných. Výkladovým vodítkem je v tomto směru článek 17 Úmluvy, podle něž nic v Úmluvě nemůže být vykládáno tak, jako by dávalo státu, skupině nebo jednotlivci jakékoliv právo vyvíjet činnost nebo dopouštět se činů zaměřených na zničení kteréhokoliv práva a svobody přiznané Úmluvou nebo na omezování těchto

práv a svobod ve větším rozsahu, než to Úmluva stanoví (srov. např. rozhodnutí ESLP ze dne 8. 6. 1976, Engel a spol. proti Nizozemí, stížnosti č. 5100/71, 5101/71, 5102/71, 5354/72, 5370/72, nebo rozhodnutí o nepřijatelnosti ze dne 20. 2. 2007, stížnost č. 35222/04).

[664] Za této situace se nakonec i rozhodování Soudu jevílo vážením mezi dvěma konkurujícími si právy, ale za současného zneužití jednoho z nich ve smyslu článku 17 Úmluvy, připouštějícího i omezení sdružovacího práva (vč. sdružování v politických stranách) podle článku 11 odst. 2 Úmluvy. Soud totiž posuzoval stav, kdy se Dělnická strana zaštiťovala svobodou projevu a právem sdružovacím především proto, aby mohla směřovat k omezení základních lidských práv a svobod jí napadaných sociálních skupin. Historie přitom ukazuje, i na příkladu německého nacionálního socialismu, že vůle většiny představující z vůli menšiny se nakonec obrací proti všem.

[665] Závěr Soudu v předchozím odstavci podstatným způsobem snižuje možnost Dělnické strany účinně namítat porušení práva na svobodu projevu či práva sdružovacího. Jinými slovy, strana, která hrála politickou hru násilně a s nacionálně socialistickými kartami, musí počítat s tím, že v případě návrhu na její rozpuštění jsou tyto karty Černým Petrem, s nímž nelze vyhrát. V jeho světle Soud hodnotil i přiměřenost zásahu. Byla-li by Dělnická strana moderní radikální stranou evropského střihu, bylo by nutné zkoumat, nakolik historií dosud neotestovaný mix jejích programových bodů může ohrozit základy demokracie, nakolik má taková strana potenciál realizovat svůj program nebo jeho části, a nakolik lze vyřazením některých částí jejího programu nebo postihem některých jejích projevů snížit míru její společenské nebezpečnosti na akceptovatelný standard současné demokratické společnosti.

[666] Dělnická strana však není v takovém postavení. Soud na základě provedeného dokazování dovedl její ideové navázání na nacionální socialismus a neonacismus, stejně jako podporu násilí. To se projevilo nejprve v personální rovině, když DS absorbovala osoby z neonacistické, resp. krajně pravicové scény neštítící se násilí a následně svojí strukturou i ideově podporovala a oslavovala akce, na nichž k násilí došlo. Jedná se o podstatné skutečnosti, které potenciál DS zařadit se po bok

politických stran fungujících v souladu se zákonem limitně přibližují nule. DS se těchto charakteristik navíc nezbavila ani po předchozím návrhu na její rozpuštění. Kalkulovat o zamítnutí návrhu po všech shora uvedených zjištěních Soudu s poukazem na to, že se stát měl nejprve pokusit o použití mírnějších prostředků k „nápravě“ DS, by pak bylo alibistickým zavíráním očí před zjevnou skutečností. Tato strana je založena na své dlouhodobé a nepřerušené ideologii nenávisti a násilí a je natolik pevně personálně i hodnotově spojena s krajně pravicovými hnutími v České republice, že její změna prakticky není možná. Vedla by totiž k popření samotných důvodů její existence. Za této situace pak nebylo namístě učinit závěr o pouhém pozastavení činnosti DS.

[667] Soud proto neměl pochyb, že rozpuštění Dělnické strany není v rozporu ani s kriteriem proporcionality tohoto zásahu.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku n e j s o u opravné prostředky podle soudního řádu správního přípustné.

Politická strana j e o p r á v ě n a podat návrh podle článku 87 odst. 1 písm. j) Ústavy, jestliže tvrdí, že rozhodnutí o jejím rozpuštění není ve shodě s ústavními nebo jinými zákony. Návrh lze podat ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k Ústavnímu soudu, podání návrhu má odkladný účinek (§ 73 odst. 1, 2; § 79 odst. 1 věta druhá zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů).

V Brně dne 17. února 2010

JUDr.

předseda senátu